

Udskriftsdato: 21. december 2025

2011/1 LSF 168 (Gældende)

Forslag til Lov om frikommuner

Ministerium: Økonomi- og Indenrigsministeriet

Journalnummer: Økonomi- og Indenrigsmin., j.nr.

Forslag

til

Lov om frikommuner

Kapitel 1

Formål og varighed

§ 1. Efter denne lov kan frikommuner, jf. § 2, indtil den 31. december 2015 gennemføre forsøg med det formål at forbedre kvaliteten af den kommunale service over for borgerne, øge det lokale selvstyre, understøtte en bedre ressourceudnyttelse i kommunerne eller øge effektiviteten af den kommunale opgaveløsning.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

§ 2. Fredensborg, Fredericia, Gentofte, Gladsaxe, Odense, Odsherred, Vejle, Vesthimmerland og Viborg Kommuner har status som frikommuner.

Stk. 2. Kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, der alene har frikommuner, jf. stk. 1, som deltagere, er omfattet af loven.

Generelle bestemmelser

§ 3. Den, der efter en lovbestemmelse er bemyndiget til at fastsætte regler, kan inden for bemyndigelsens grænser fastsætte særlige regler for frikommuner.

§ 4. Den, der efter en lovbestemmelse er bemyndiget til at godkende fravigelser af gældende regler, kan inden for bemyndigelsens grænser godkende særlige fravigelser for frikommuner.

§ 5. Økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, evaluering og indberetning af forsøg, der gennemføres i frikommuner efter denne lov og anden lovgivning.

Kapitel 3

Beskæftigelsesministerens område

§ 6. Frikommunerne kan ud over de situationer, der fremgår af § 78 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, give mentorstøtte til personer under 30 år, der er påbegyndt et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår.

Stk. 2. Hvis en arbejdsgiver eller uddannelsesinstitution får støtte til at varetage en mentorfunktion, skal indsatsen ligge ud over, hvad arbejdsgiveren eller uddannelsesinstitutionen normalt forventes at varetage, og mentorstøtten skal være afgørende for, at uddannelsesforløbet gennemføres.

Stk. 3. Støtte til en mentorfunktion i en virksomhed eller en uddannelsesinstitution bevilges til dækning af lønomkostninger ved frikøb af medarbejderen, der varetager mentorfunktionen, eller honorar til en ekstern konsulent. Med henblik på at forbedre en medarbejders mulighed for at varetage mentorfunktionen, kan der bevilges tilskud til køb af uddannelse for medarbejderen.

Stk. 4. Ud fra en konkret vurdering af behov og forudsætninger hos personen, der har brug for mentor, fastsættes et timetal for mentorfunktionen i samarbejde med virksomheden eller uddannelsesinstitutionen. Hvis der ydes støtte til en mentorfunktion for flere personer, kan der fastsættes et timetal for mentorfunktionen pr. plads i stedet for til den enkelte person.

Stk. 5. Frikommunerne afholder hele udgiften til mentorstøtte efter stk. 1-4.

§ 7. Kommunalbestyrelsen i en frikommune kan træffe beslutning om, at § 74 c i lov om aktiv socialpolitik fraviges, således at vurderingen af, om betingelserne for fleksjob fortsat er opfyldt, gennemføres i forbindelse med den løbende opfølgning i det individuelle kontaktføreløb.

Stk. 2. Hvis frikommunen vurderer, at borgeren ikke længere opfylder betingelserne for fleksjob og dermed ikke længere er berettiget til ledighedsydelse, skal kravene i § 74 c, stk. 2 og 3, i lov om aktiv socialpolitik være opfyldt, når frikommunen træffer afgørelse om, at borgeren ikke længere er berettiget til fleksjob. Dette gælder dog ikke, hvis frikommunen har vurderet, at borgeren opfylder betingelserne for at modtage førtidspension.

Stk. 3. Hvis frikommunen ikke opfylder proceduren i stk. 2 ved afgørelsen om, at en person ikke længere er berettiget til fleksjob, kan frikommunen ikke modtage refusion i 36 måneder for udgifter til kontanthjælp.

Børne- og undervisningsministerens område

§ 8. Børne- og undervisningsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter bestemmelserne i folkeskolelovens kapitel 4 om de uddannelsesmæssige kvalifikationskrav til at kunne undervise i henholdsvis børnehaveklassen og 1.-10. klasse fraviges.

§ 9. Børne- og undervisningsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune, hvor der ikke er en institution for erhvervsrettet uddannelse med udbud af erhvervsuddannelse, kan indgå en overenskomst med en institution for almen- og gymnasiale uddannelser beliggende i kommunen, der udbyder uddannelsen til studentereksamen, om, at institutionen varetager 10. klasseundervisning, jf. folkeskoleloven.

Stk. 2. For 10. klasseundervisning omfattet af stk. 1 gælder folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 4 og 7, og stk. 8.

Erhvervs- og vækstministerens område

§ 10. Erhvervs- og vækstministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter tilbudslovens afsnit II fraviges ved indgåelse af offentlige kontrakter om vareindkøb og kontrakter om tjenesteydelser omfattet af udbudsdirektivets bilag II A.

§ 11. Erhvervs- og vækstministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter beløbsgrænsen i tilbudslovens afsnit II A for offentlige tjenesteydelseskontrakter omfattet af udbudsdirektivets bilag II B, hæves fra 500.000 kr. til den aktuelle tærskelværdi i udbudsdirektivet for denne type kontrakter.

§ 12. Erhvervs- og vækstministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter en frikommune har tilladelse til at indbyde den tilbudsgiver, som i en foregående udbudsrunde har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud eller den laveste pris, når frikommunen gennemfører en begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation efter tilbudslovens afsnit I.

Klima-, energi- og bygningsministerens område

§ 13. Klima-, energi- og bygningsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter byggearbejder, som ikke er omfattet af byggelovens § 16, stk. 3, kan behandles efter denne bestemmelse.

Stk. 2. Ansøgning om forsøg efter stk. 1 skal indeholde en beskrivelse af de byggearbejder, hvor kommunen vil kræve, at der indsendes dokumentation fra en uvildig part, samt en angivelse af de forhold, der skal dokumenteres.

§ 14. Klima-, energi- og bygningsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter de i medfør af byggelovens § 16 A, 1. pkt., og § 28, stk. 1, fastsatte bestemmelser om henholdsvis ibrugtagningstilladelse mv. og gebyrer ikke finder anvendelse.

Kulturministerens område

§ 15. Kulturministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan undlade at yde lokaletilskud til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde efter folkeoplysningslovens kapitel 5, såfremt kommunalbestyrelsen kan anvise andet egnet lokale til foreningens brug.

Stk. 2. Frivillige folkeoplysende foreninger, der ejer deres lokaler, er ikke omfattet af stk. 1.

Stk. 3. Kulturministeren kan beslutte at gøre godkendelsen efter stk. 1 betinget af, at de økonomiske vilkår for den folkeoplysende virksomhed i frikommunen ikke forringes.

Stk. 4. Ved frikommuneforsøgets afslutning, jf. § 1, vil foreninger, der inden godkendelsen af frikommuneforsøget, jf. stk. 1, var berettiget til lokaletilskud efter folkeoplysningslovens § 25, stk. 2, have en tilbagegangsret til efter ansøgning herom at modtage lokaletilskud efter denne bestemmelse.

Miljøministerens område

§ 16. Miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kravet i § 15, stk. 2, nr. 1, jf. § 34, stk. 2, nr. 4, og stk. 3, nr. 2, i lov om planlægning fraviges, således at kommunalbestyrelsen i en frikommune kan træffe afgørelse om at overføre områder i mindre bysamfund til byzone eller sommerhusområde uden lokalplan. Overførslen skal være i overensstemmelse med kommuneplanen.

Stk. 2. Overførsler af områder til byzone eller sommerhusområde som led i arbejder omfattet af § 13, stk. 2, i lov om planlægning kan ikke gøres til genstand for forsøg efter stk. 1.

Stk. 3. I kystnærhedszonen, jf. § 5 b, i lov om planlægning, kan der som led i frikommuneforsøg overføres områder til byzone, som nævnt i stk. 1, hvis der er en særlig begrundelse for kystnær lokalisering, jf. § 5 b, stk. 1, nr. 1, i lov om planlægning.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1, gælder ikke for udlæg af nye områder til sommerhusområde i kystnærhedszonen, jf. § 5 b i lov om planlægning.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen i en frikommune kan først træffe afgørelse, som nævnt i stk. 1, når der er forløbet 4 uger efter, at kommunalbestyrelsen har offentliggjort sin beslutning om overførsel af arealer, jf. § 24 i lov om planlægning, samt givet skriftlig orientering herom til de myndigheder, personer og foreninger m.v., der er nævnt i § 25, stk. 1 og 3, og § 26, stk. 1, i lov om planlægning.

§ 17. Miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan dispensere fra en lokalplan, jf. § 19 i lov om planlægning, således at dispensationen gælder for ansøgers ejendom og for nærmere bestemte andre ejendomme, der er omfattet af den pågældende lokalplan, uanset at der ikke foreligger ansøgning om dispensation vedrørende disse ejendomme.

Stk. 2. Den frist på 3 år for udnyttelse af en dispensation, der fremgår af § 56 i lov om planlægning, regnes fra datoen for frikommuneforsøgets afslutning.

§ 18. Miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan fravige § 13, stk. 1, nr. 1, i lov om planlægning til at tilvejebringe lokalplaner, der fraviger kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen, når det vedrører mindre justeringer eller ændringer af underordnet betydning.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 1, i lov om planlægning kan ikke fraviges, for så vidt angår en lokalplans formål og anvendelsesbestemmelser.

§ 19. Miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune kan fravige størrelsesbegrænsningen af aflastningsområder i § 5 p, stk. 3 og 4, i lov om planlægning, således afgrænsningen og det maksimale bruttoetageareal til butikksformål i aflastningsområdet ved Holstebrovej i Viborg Kommune kan udvides.

§ 20. Miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune kan fravige grænserne for udvalgswarebutikkers bruttoetageareal i § 5 q, stk. 1, i lov om planlægning, således at kommunalbestyrelsen kan fastsætte grænser for

butiksstørrelser for udvalgswarebutikker som overstiger 2000 m² i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder.

§ 21. Godkendelse af frikommuneforsøg efter §§ 19 og 20 er betinget af, at kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune udarbejder en redegørelse med en samlet konkret forsøgsbeskrivelse for anvendelsen af §§ 19 og 20. Redegørelsen skal bl.a. indeholde en vurdering af konsekvenserne for detailhandlen i bymidten, oplandsbyer og nabokommuner. Redegørelsen skal inden miljøministerens og økonomi- og indenrigsministerens godkendelse undergives en offentlig høring på mindst 8 uger. Kommunalbestyrelsen skal behandle de indkomne høringssvar i et møde.

Stk. 2. Hvis en nabokommune fremkommer med en skriftlig indsigelse mod forsøget eller dele heraf inden udløbet af høringsperioden, skal parterne drøfte sagen med henblik på at opnå enighed. Hvis der ikke er opnået enighed mellem parterne indenfor 4 uger efter høringsfristens udløb, kan Viborg Kommune efter behandling af de øvrige høringssvar, jf. stk. 1, 4. pkt., forelægge redegørelsen for miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren. Miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren beslutter herefter, om forsøg kan iværksættes, om en godkendelse forudsætter vilkår eller ændringer af det konkrete forsøg eller om forsøget skal afvises.

Stk. 3. Hvis ingen nabokommuner fremkommer med skriftlige indsigelser mod forsøget eller dele heraf inden udløbet af høringsperioden, kan redegørelsen forelægges miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren, når kommunalbestyrelsen har behandlet de indkomne høringssvar, jf. stk. 1, 4. pkt. Miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren beslutter herefter, om forsøg kan iværksættes, om en godkendelse forudsætter vilkår eller ændringer af det konkrete forsøg eller om forsøget skal afvises.

§ 22. Lokalplaner og kommuneplantillæg, der har som formål at udmønte frikommuneforsøg i Viborg Kommune efter §§ 19 og 20, gennemføres efter de almindelige regler om planers tilvejebringelse og vedtagelse i lov om planlægning. Lokalplaner og kommuneplantillæg omfattet af 1. pkt. må ikke regulere andre forhold end dem, der er nødvendige for at realisere de forsøg, der er omfattet af den pågældende forsøgsgodkendelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelserne i nabokommunerne til Viborg Kommune, kan dog ikke hindre et lokalplanforslags gennemførelse, jf. §§ 28 og 29 b i lov om planlægning.

Stk. 3. Lokalplaner med tilhørende kommuneplantillæg, der er gennemført efter stk. 1, bortfalder, hvis de ikke er udnyttet senest et år efter frikommuneforsøgets afslutning. Er planerne alene udnyttet delvist, bortfalder de dele, der ikke er udnyttet.

§ 23. Miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune ved mindre ændringer af en lokalplan kan fravige kravet om mindst 8 ugers frist for indsigelser mod lokalplanforslag i § 24, stk. 3, i lov om planlægning.

Stk. 2. Ændringer af lokalplaner, der er omfattet af § 13, stk. 2, i lov om planlægning, kan ikke gøres til genstand for forsøg efter stk. 1.

Stk. 3. Lokalplanforslaget, der vedtages som led i forsøg efter stk. 1, skal være i overensstemmelse med kommuneplanen.

Stk. 4. Lokalplaner, der kun kan gennemføres efter en miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer, kan ikke gøres til genstand for forsøg efter stk. 1.

§ 24. Miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan fravige kravet i § 13, stk. 2, i lov om planlægning om udarbejdelse af lokalplan ved nærmere bestemte byggearbejder mv., når det vedrører enkeltejendomme i byzone, og i stedet træffe afgørelse som nævnt i stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren kan godkende, at de i stk. 1 nævnte projekter behandles efter reglerne om landzonetilladelse i § 35 i lov om planlægning og får samme retsvirkning, som landzonetilladelser har i landzone.

Stk. 3. En tilladelse efter stk. 2 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

Stk. 4. Afgørelser efter denne bestemmelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet efter reglerne i kapitel 14 i lov om planlægning.

Ministeren for sundhed og forebyggelses område

§ 25. Ministeren for sundhed og forebyggelse kan godkende frikommuneforsøg, der i forhold til behandlinger i børnetandplejen, der betragtes som mindre indgribende, fraviger reglerne i § 15 i sundhedsloven om informeret samtykke.

§ 26. Ministeren for sundhed og forebyggelse kan godkende frikommuneforsøg, der fraviger reglerne i § 141, stk. 5, i sundhedsloven om anonym behandling og rådgivning til alkoholmisbrugere.

Skatteministerens område

§ 27. Skatteministeren kan godkende frikommuneforsøg, der fraviger § 2, stk. 1, nr. 6, litra a, i lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v. (registreringsafgiftsloven) om fritagelse for registreringsafgift af busser, eventuelt med reduceret sædetal, der anvendes af plejehjem, ældrecentre og lignende institutioner til befordring af egne beboere eller hjemmeboende ældre, der er visiteret til aktiviteter på institutionen for at få vedligeholdt deres fysiske eller psykiske færdigheder.

Social- og integrationsministerens område

§ 28. Social- og integrationsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelserne i frikommunerne kan tilbyde borgere, der er visiteret til sociale ydelser efter servicelovens § 83, jf. §§ 88-90, tilkøbsydelser.

Stk. 2. Godkendelsen efter stk. 1, er blandt andet betinget af, at kommunalbestyrelsen i frikommunen redegør for, hvorledes ordningen tilrettelægges, således at følgende principper overholdes:

- a. Prisen på tilkøbsydelsen skal afspejle de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at producere og levere tilkøbsydelsen.
- b. Konkurrenceforvridende effekter og krydssubsidiering må ikke forekomme.
- c. Kommunalbestyrelsen må ikke opnå en økonomisk fortjeneste på tilkøbsydelser eller opkræve en lavere pris, end omkostningerne til produktion og levering af tilkøbsydelserne kan begrunde.
- d. Tilkøbsydelser er ydelser, som ikke må erstatte de ydelser, borgeren ellers ville være berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning.

Økonomi- og indenrigsministerens område

§ 29. Kommunalbestyrelsen i en frikommune kan anvende elektroniske medier til brug for reklamer for andre, såfremt reklameringen er i overensstemmelse med markedsføringsloven og anden lovgivning. Bestemmelsen i 1. pkt. finder anvendelse, med mindre andet er bestemt i anden lovgivning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal opkræve markedspris for ydelser omfattet af stk. 1.

Kapitel 4

Ikrafttræden, varighed mv.

§ 30. Loven træder i kraft den 1. juli 2012.

Stk. 2. Forsøg efter denne lov skal være iværksat senest den 31. december 2013.

Kapitel 5

Ændring i lov om planlægning

§ 31. I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 937 af 24. september 2009, som bl.a. er ændret ved lov nr. 424 af 10. maj 2011, foretages følgende ændring:

1. I § 13 indsættes efter *stk. 6* som nyt stykke:

»*Stk. 7.* For områder, der som led i frikommuneforsøg overføres til byzone eller sommerhusområde uden lokalplan, kan kommunalbestyrelsen i den relevante frikommune under tilsvarende omstændigheder som nævnt i *stk. 4, 2. pkt.*, forlange udgifterne for tilvejebringelse af kommuneplantillægget betalt.«

2. I § 34 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Arealer, der som led i frikommuneforsøg i henhold til § 16 i lov om frikommuner er overført til byzone eller sommerhusområde, forbliver byzone eller sommerhusområde også efter forsøgsperiodens udløb.«

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Lovforslagets formål og baggrund
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Lovforslagets generelle bestemmelser
 - 2.2. Lovforslagets forsøgsbestemmelser
3. Økonomiske konsekvenser for det offentlige
4. Administrative konsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet
6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer mv.
11. Sammenfattende skema

1. Lovforslagets formål og baggrund

Formålet med lovforslaget er dels at tilvejebringe de generelle retlige rammer for frikommuneforsøget, dels at skabe hjemmel til konkrete forsøg, som ikke kan imødekommes i medfør af den nugældende lovgivning.

Forslaget er et led i udmøntningen af regeringsgrundlaget ”Et Danmark, der står sammen” fra oktober 2011. Det fremgår bl.a. af afsnittet ”Ny styring af den offentlige sektor”, at regeringen vil etablere flere forsøg med frikommuner mv.

Frikommuneforsøget skal således bl.a. ses i lyset af regeringens ønske om i samarbejde med kommuner og regioner at iværksætte en reform af den offentlige sektor med fokus på tillid, ledelse, faglighed og afbureaukratisering. En reform, hvor den offentlige opgaveløsning i højere grad orienteres mod resultater - effektivitet, kvalitet og serviceniveau - og i mindre grad mod opfyldelse af proceskrav. En reform, hvor der skabes rum for større fagligt ansvar og gives plads til moderne ledelsesformer og øget nytænkning. Reformen skal således være med til at forbedre kvaliteten af de offentlige ydelser, frigøre ressourcer til bedre service for borgerne, og gøre faglig stolthed og arbejdsglæde til drivkraft i udvikling af servicen til borgerne.

Frikommuneforsøget forventes at spille en væsentlig rolle i regeringens reformovervejelser. Frikommunerne kan med de særlige forsøgsmuligheder, der foreslås med dette lovforslag, være en aktiv bidragsyder til reformerne og overvejelserne herom ved at gå nye veje i opgaveløsningen, ved at tænke nyt og ved at vise, at kommuner kan administrere friere rammer på nye områder, herunder forhåbentligt med bedre resultater. Dermed kan frikommunerne gennem den viden og idérigdom, der findes blandt ledere og medarbejdere, være med til at bane vejen for et opgør med unødigt bureaukrati og sikre et stærkere kommunalt selvstyre, hvor opgaveløsningen i højere grad kan tilpasses til lokale forhold. Ved frikommuneforsøgets afslutning foretages således en samlet opfølgning på frikommuneforsøget, hvor resultater og erfaringer fra forsøgene vurderes med sigte på generelle regelforenklinger.

Frikommuneforsøget bygger videre på den tidligere regerings arbejde med at udmønte Aftalen om finansloven for 2011 med Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne. Aftalen indeholdt bl.a. igangsætning af et forsøg med frikommuner.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Lovforslagets generelle bestemmelser

Lovforslaget giver de ni frikommuner, jf. § 2, mulighed for at gennemføre forsøg på en række områder fra lovens ikrafttræden og frem til afslutningen af frikommuneforsøget, jf. her § 1 og kapitel 3. Med henblik på at understøtte kvaliteten af evalueringen af forsøgene skal de enkelte forsøg senest iværksættes den 31. december 2013, jf. § 30, stk. 2. De mulige forsøgsområder er overordnet beskrevet i afsnit 2.2.

De ni frikommunerne får med lovforslaget øgede frihedsgrader til at iværksætte forsøg med nye måder at organisere og tilrettelægge den kommunale opgaveløsning på. Med de øgede frihedsgrader forpligter frikommunerne sig til at tage ansvar for de forsøg, de iværksætter. Forslaget bygger således på en generel tillid til, at frikommunerne forvalter de øgede frihedsgrader med omtanke.

Lovforslaget giver hjemmel til at fravige den normale forudsætning om lighed ved forvaltningen af landets kommuner og borgere. Dette gælder også i forhold til fastsættelse af særlige regler for frikommuner i bekendtgørelser eller ophævelse af sådanne regler, jf. forslagens § 3, samt anvendelse af nugældende forsøgsbestemmelser i forhold til de ni frikommuner, jf. forslagens § 4.

Frikommunernes særlige adgang til at iværksætte forsøg på en række forskelligartede områder, jf. afsnit 2.2., herunder områder af stor betydning for borgerne m.fl., medfører behov for, at oplysninger om de forsøg, der iværksættes i de enkelte frikommuner, er lettilgængelige for borgere, myndigheder m.fl., samt at det sikres, at de enkelte forsøg følges op af en god og systematisk evaluering.

Lovforslaget indeholder bl.a. af hensyn hertil en bemyndigelse til, at økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelse, evaluering og indberetning af forsøg, kommunalbestyrelserne i de udvalgte frikommuner træffer beslutning om at iværksætte, jf. her § 5.

Det er hensigten med bemyndigelsen at fastsætte minimumskrav til offentliggørelse og evaluering af de forsøg, der gennemføres med hjemmel i dette lovforslag eller anden lovgivning, som kommunalbestyrelserne i frikommunerne beslutter at iværksætte, ændre eller afbryde. I tilknytning hertil er det hensigten at fastsætte krav om indberetning af iværksættelsen af forsøg og den gennemførte evaluering til Økonomi- og Indenrigsministeriet. Der henvises til bemærkningerne til § 5.

2.2 Lovforslagets forsøgsbestemmelser

Forslagets kapitel 3 indeholder hjemmel til, at kommunalbestyrelserne i frikommunerne kan træffe beslutning om at iværksætte forsøg på en række forskelligartede områder. Alle frikommuner er som udgangspunkt omfattet af forsøgsbestemmelserne. Enkelte forsøgsbestemmelser er dog bl.a. som følge af de potentielle irreversible konsekvenser ved forsøget afgrænset til alene at kunne iværksættes af den frikommune, der har indgivet ansøgning om forsøget, jf. herved forslagens §§ 19-22.

Størstedelen af hjemlerne til forsøg kræver, at kommunalbestyrelserne i frikommunerne fremsender en ansøgning om forsøg, som skal godkendes af den relevante ressortminister, inden forsøget kan iværksættes. Kommunalbestyrelsen i den enkelte frikommune vil i et møde skulle træffe beslutning om at ansøge om at udføre et forsøg.

Enkelte af hjemlerne til forsøg indeholder ikke krav om forudgående godkendelse af en ansøgning om forsøg af den relevante ressortminister. Ved disse hjemler vil kommunalbestyrelserne i frikommunerne således umiddelbart i et møde kunne træffe beslutning om at udføre forsøg inden for den givne forsøgsbestemmelse.

De i lovforslaget indeholdte forsøgsbestemmelser hviler på de konkrete forsøgsansøgninger, kommunalbestyrelserne i frikommunerne hidtil har indsendt som led i frikommuneforsøget. Den eller de kommunalbestyrelser, der allerede har ansøgt om et forsøg, der gives mulighed for efter dette lovforslag, vil som udgangspunkt ikke på ny skulle træffe beslutning om at ansøge herom. Disse forsøgsansøgninger vil blive

behandlet af den relevante ressortminister i umiddelbar forlængelse af frikommunelovens ikrafttræden med henblik på udstedelse af konkrete forsøgsgodkendelser til de ansøgende frikommuner.

I forhold til enkelte forsøg kan der - navnlig hvis den i dette lovforslag indeholdte forsøgsbestemmelse opstiller særlige forudsætninger for en godkendelse, som ikke ses berørt i den indgivne ansøgning - vise sig behov for, at kommunalbestyrelsen i en frikommune, der har indgivet en ansøgning, indsender en uddybet ansøgning i lyset af de særlige forudsætninger for en forsøgsgodkendelse. De berørte frikommuner vil få direkte besked herom.

Frikommunerne vil med de foreslåede bestemmelser i kapitel 3 bl.a. få mulighed for i større omfang at bevillige mentor til personer på ordinær uddannelse, at overføre jord fra landzone til byzone eller sommerhusområde på en enklere måde, at arbejde med generelle dispensationer fra lokalplaner, at drive 10. klasse i gymnasier regi, at udbyde såkaldte tilkøbsydelse, at foretage visse fravigelser af reglerne om informeret samtykke og at sælge reklameplads på kommunale hjemmesider. Dertil får kommunerne bl.a. yderligere frihedsgrader på udbudsområdet.

Frikommuneforsøget er ikke alene baseret på dette lovforslag og de forsøgsmuligheder, som er indeholdt heri. Forsøget blev iværksat pr. 1. januar 2012 på baggrund af forsøgsansøgninger fra frikommunerne, som kunne imødekommes administrativt med hjemmel i allerede gældende forsøgsbestemmelser. 50 forsøgsforslag på en række forskellige ministerområder blev i den forbindelse imødekommet i medfør af eksisterende lovgivning.

Den gældende lovgivning indeholder således en række bestemmelser, der giver den relevante minister mv. mulighed for efter ansøgning at godkende fravigelser fra den gældende regulering, herunder bestemmelser der er møntet på at give mulighed for forsøg. Alle landets kommuner har mulighed for at ansøge om forsøg i medfør af disse bestemmelser. Kommunerne kan i den forbindelse f.eks. anvende den såkaldte udfordringsret, som administreres af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Herudover forventes det, at der i løbet af perioden for frikommuneforsøget vil være behov for at etablere yderligere hjemler til forsøg ved ændringer af det foreliggende lovforslag.

Hjemler til forsøg kan f.eks. aktualiseres som følge af yderligere ansøgning om forsøg fra kommunalbestyrelserne i frikommunerne. De udvalgte frikommuner vil således frem til den 1. november 2012 løbende kunne indsende yderligere forsøgsansøgninger som led i frikommuneforsøget.

Der kan således i løbet af frikommuneforsøgets varighed - formentlig efteråret 2012 og foråret 2013 - forventes fremsat lovforslag med henblik på igangsættelse af nye frikommuneforsøg, som ikke kan imødekommes i medfør af gældende regler.

Regeringen har endvidere taget initiativ til, at ministerier og frikommuner indgår i et samarbejde om seks udvalgte temaer. Formålet med samarbejdstemaerne er dels at forene den viden og de erfaringer, der findes i henholdsvis frikommunerne og fagministerierne med henblik på i fællesskab at udvikle nye, ambitiøse og innovative løsninger på centrale kommunale serviceområder, som kan udfoldes i forsøg i frikommunerne, dels at understøtte det brede erfaringsgrundlag som basis for evalueringen af forsøg inden for samarbejdstemaerne.

De seks samarbejdstemaer er digitalisering, øget inddragelse af civilsamfundet, nytænkning af den aktive beskæftigelsesindsats, en mere sammenhængende og effektiv sundheds- og forebyggelsesindsats, nye løsninger i folkeskolen og kommunerne og vækst dagsordenen.

Samarbejdstemaerne giver mulighed for, at frikommunerne og de relevante ministerier sammen ser nærmere på de udvalgte områder, herunder f.eks. de lovgivningsmæssige barrierer som efter frikommunernes opfattelse måtte være på områderne, med henblik på at iværksætte yderligere forsøg i frikommunerne. Det er regeringens forventning, at disse samarbejdstemaer vil være medvirkende til, at frikommunerne indsender yderligere forsøgsansøgninger.

3. Økonomiske konsekvenser

Lovforslagets økonomiske konsekvenser for de omfattede frikommuner beror på, i hvilket omfang frikommunerne gør brug af lovforslagets muligheder for forsøg. Idet lovforslaget bl.a. har til formål at hjemle forsøg, der understøtter en bedre ressourceudnyttelse og mere effektiv opgaveløsning i kommunerne, antages lovforslaget ikke i væsentligt omfang at indebære negative økonomiske konsekvenser for kommunerne. Eventuelle omkostninger som følge af forsøget afholdes af den enkelte frikommune.

4. Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslagets administrative konsekvenser for de omfattede frikommuner beror på, i hvilket omfang frikommunerne gør brug af lovforslagets muligheder for forsøg. Flere af de i lovforslaget indeholdte forsøgsbestemmelser skønnes at kunne indebære en administrativ lettelse for de frikommuner, der gør brug af disse muligheder for forsøg.

5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet beror på, i hvilket omfang frikommunerne gør brug af lovforslagets muligheder for forsøg. De i lovforslaget indeholdte forsøgsbestemmelser skønnes at kunne indebære begrænsede positive og negative økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Forslaget vurderes ikke at have EU-retlige konsekvenser.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

112-sekretariatet, 3F - Fagligt Fælles Forbund, 92-gruppen, Advokatsamfundet, Affald Danmark, Akademiet for de tekniske videnskaber, Akademikernes Centralorganisation, Akademisk Arkitektforening, Alkoholpolitisk Landsråd, Alzheimerforeningen, Amatørernes Kunst & Kultur Samråd, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Ankestyrelsen, Antenne-, satellit- og kabel-tv-branchens fællesorganisation (ASK), Anvendt Kommunal Forskning (AKF), AOF Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdstilsynet, Arkitektforbundet, Arkitektskolen i Århus, Asfaltindustrien, Banedanmark, BAT-Kartellet, BatteriForeningen, Bedre Psykiatri, Bekæmpelsesmiddelrådets medlemmer, Benzinforhandlernes Fælles Repræsentation, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesrådet, Bips, Blå Kors Danmark, Boligselskabernes Landsforening, Boverket, Sverige, Branchearbejdsmiljørådet Jord til Bord, Brancheforeningen for bygningssagkyndige og energikonsulenter, Brancheforeningen SPT, Brunamal, Island, Bryggeriforeningen, BUPL, By og Havn, By og Landskabsstyrelsen, Byfo, Byggecentrum, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, Byggeriets Evaluerings Center, Byggeskedefonden, Byggesocietetet, Byggeteknisk Etat, Norge, Bygherreforeningen i Danmark, Bygningskultur Danmark, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Børnerådet, Campingrådet, Center for Indeklima og Sundhed i Boliger, Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark (CAD), Centralorganisationen af

industriansatte i Danmark (CO-industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Coop Danmark, COWI, Daghøjskoleforeningen, DAKOFA (Dansk Kompetencecenter for Affald), Danmarks Almene Boliger, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Cykel Union, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Farve- og Limindustri, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lejerforening, Danmarks Lærerforening, Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Danmarks Nationalbank, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Privatskoleforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Statistik, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Vejlederforening, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatør Teater Samvirke, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Amatør-Musik Union, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Autogenbrug, Dansk Automobil Sports Union (DASU), Dansk Blinde Samfund, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Camping Union, Dansk Cyklist Forbund, Dansk Ejendomsrådgiverforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheforening, Dansk Entomologisk Forening, Dansk Erhverv, Dansk ErhvervsFremme, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Fjernvarmeforening, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Forening for Passiv Brandsikring, Dansk Friskoleforening, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Fåreavl, Dansk Gartneri, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Handicap Idræts-Forbund, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Journalistforbund, Dansk Juletræsdyrkerforening, Dansk Jægerforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Landboudom, Dansk Marketing Forum, Dansk Metal, Dansk Mode og Textil, Dansk Navigatorforening, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyravlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Postordre Handel, Dansk Producentansvarssystem (DPA-System), Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Sejlunion, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Skovforening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Solvarme Forening, Dansk Sportsdykker Forbund, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Tandlægeforening, Dansk Tandplejerforening, Dansk Taxi Råd, Dansk Total Distribution, Dansk Transport og Logistik, Dansk Ungdoms Fællesråd, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Dansk Vandrelaug, Dansk Varmeservice, DVS, Dansk Ventilation, Danske Advokater, Danske Anlægsgartnere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Busvognmænd, Danske Dagblades Forening, Danske Erhvervsskoler - Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler - Lederne, Danske Fysioterapeuter, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Landskabsarkitekter, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Mediers Forum, Danske Orkesterdirigenter, Danske Overfladebehandlere, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Råstoffer, Danske Skoleelever, Danske Specialmedier, Danske Speditører, Danske Svineproducenter, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, DANVA, Datatilsynet, De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Invalideorganisationer, De Samvirkende Købmænd, De Samvirkende Menighedsplejer, DELTA, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Landinspektørforening, Den Danske Nationalkomité for Geologi, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Fjerkræraad, Det Storkøbenhavnske Vejnavnesamarbejde, Det Økologiske Råd, Det Økonomiske Råd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, DHI, DI - Organisation for Erhvervslivet, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Domstolsstyrelsen, DONG Energy, DS Håndværk og Industri, Dyrenes Beskyttelse, Efterskoleforeningen, Ejendomsforeningen Danmark, Ejendomsforsikringen Danmark, Ejerlejlighedernes Landsforening, Ellen Margrethe Basse, Aarhus Universitet, Elretur, Elsparefonden, Emballageindustrien, Energi- og olieforum, Energiforum Danmark (Foreningen for energi og miljø), Energiklagenævnet, Energinet.dk, Energistyrelsen, Energitilsynet, Energitjenesten, EnviNa, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsstyrelsen, Erhvervslejernes Landsorganisation, Erhvervsskolelederne i Danmark, Erhvervsskolernes Elevorganisation, ETA-Danmark A/S, Faleks Redningskorps, Feriehusudlejernes Brancheforening, Ferskvandsfiskeriforeningen, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, FOA Fag og Arbejde, Folia, Folkeligt Oplysnings Forbund, Folkeuniversitetet, Folkevirke, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forbrugerstyrelsen, Forbundet Træ- Industri-Byg i Danmark (3F), FORCE Technology, Foreningen af Bioteknologiske

Industrier i Danmark, Foreningen af Byplanlæggere (FAB), Foreningen af Danske Biologer, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Interaktive Medier (FDIM), Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Danske Privathavne, Foreningen af Forlystelsesparker i Danmark, Foreningen af Fredningsnævnsformænd i Danmark og disses suppleanter, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kommunale Beredskabschefer, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af miljø-, plan- og naturmedarbejdere i kommunerne (EnviNa), Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen af Varmepumpefabrikanter i Danmark, Foreningen Bæredygtige Byer og Bygninger, Foreningen Digitale Publicister, Foreningen for Danmarks Fiskemel- og Fiskeolieindustri, Foreningen Ugeaviserne, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forsikring og Pension, Forsvarets Bygnings- & Etablissementstjeneste, Fredensborg Kommune, Fredericia Kommune, Frederiksberg Kommune, Frie Skolers Lærerforening, Friluftsrådet, Fritid og Samfund, Fritidshusejernes Landsforening, Fritidssamrådet i Danmark, FSR - Danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gentofte Kommune, Genvindingsindustrien, Geoforum Danmark, Gladsaxe Kommune, Godkendt teknologisk Service (GTS), Grafisk Arbejdsgiverforening, Green Network, Greenpeace Danmark, Grønne Familier, Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Gymnasieskolernes Rektorforening, Handelsskolernes Lærerforening, Hedeselskabet, Helle Tegner Anker, Københavns Universitet, HE-sekretariatet, HK Handel, HK Kommunal, HORESTA, HMN Naturgas I/S, Husholdnings- og Håndarbejdsskolerne, Håndværksrådet, ICC Danmark, IKA - Foreningen af Offentlige Indkøbere, Ingeniørforeningen IDA, Institut for Menneskerettigheder, International Transport Danmark (ITD), IT- og Telestyrelsen, Jobrådgivernes Brancheforening, Journalisthøjskolen, Justitsministeriet, Jydske Grundejerforeninger, Kalk- og Teglværksforeningen, KFUMs Sociale Arbejde i Danmark, KL, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, Klagenævnet for Udbud, KMD, Kolonihaveforbundet, Komiteen for Sundhedsoplysning, Kommunal- og regionaldepartementet, Norge, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunalteknisk Chefforening, Kommunekemi A/S, Kommunernes Landsforening, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Konkurrencerådet, Konstruktørforeningen, Kort- og Matrikelstyrelsen, KREVI, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kulturarvsstyrelsen, Kulturelle Samråd i Danmark, Kunstakademiets Arkitektskole, Kyst, Land & Fjord, Kystdirektoratet, Københavns Brandvæsen, Københavns Lufthavne A/S, Københavns Universitet, LandBoUngdom, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsbyggefonden, Landsbyrådet, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Landsforeningen af Fleks- og skånejobber, Landsforeningen for Gylleramte, Landsforeningen af Kliniske Tandteknikere, Landsforeningen af Landsbysamfund, Landsforeningen af Opholdssteder, Botilbud og Skolebehandlingstilbud (LOS), Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen Levende Hav, Landsforeningen Lænken, Landsforeningen Praktisk Økologi, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Lejeorganisationen BOSAM, Lejernes Landsorganisation, Let Byrder, Liberale Erhvervs Råd, Liberalt Oplysnings Forbund, Lilleskolerne - en sammenslutning af frie grundskoler, Lægeforeningen, Lægemiddelindustriforeningen (LIF), Medicoindustrien, Mejeriforeningen, Miljøministeriet, Finland, Miljøstyrelsen, Musisk Oplysningsforbund, Nationalpark Mols Bjerge, sekretariatet,, Nationalpark Thy, sekretariatet,, Nationalpark Vadehavet, sekretariatet, Natur- og miljøklagenævnet, Natur og Ungdom, NCC, NETOP - Netværk for Oplysning, NOAH, Novo Nordisk A/S, Odense Kommune, Odsherred Kommune, Offentlig Ansattes Organisationer, Oplysningsforbundenes Fællesråd, Organisationen af Selvejende Organisationer, OSI, Parcelhusejernes Landsforening, Patent- og Varemærkestyrelsen, Patientforeningen i Danmark, PET, Peter Pagh, København Universitet, Plan Energi, Plastindustrien, Politiforbundet i Danmark, Post Danmark A/S, Praktiserende Landinspektørers Forening, Psykiatريفoreningernes Fællesråd i Region Hovedstaden, Pårørendegruppen for svage ældre, Realdania, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, RenoSam, ReturBat, Rigsarkivet,

Rigspolitichefen, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rockwoll International A/S, RUC (Roskilde Universitetscenter), Rådet for Danske Campister, Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for de Gymnasiale Uddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for frivilligt socialt arbejde, Rådet for socialt udsatte, Rådet for Større Badesikkerhed, Sammenslutningen af Danske Småøer, SBS Byfornyelsesselskabet, Schneider Electric Buildings Denmark A/S, Sikkerhedsstyrelsen, Skole og Samfund, Skolelederforeningen, Skorstensfejerlauget, Skov & Landskab (KVL), Naturstyrelsen, SIND, Skovdyrkerforeningerne, Slots- og Ejendomsstyrelsen, Småskovsforeningen Danmark, Socialistisk Oplysningsforbund, Socialpædagogernes Landsforbund, Spildevandsteknisk Forening, Statens og Kommunernes Indkøbs Service A/S (SKI), Statens Byggeforskningsinstitut, Statens Lufthavnsvæsen, Statistikanerkendelsesudvalget, Sundhedsstyrelsen, Syddansk Universitet, Søfartsstyrelsen, Tandlægerne Nye Landsforening, Tekniq installatørernes organisation, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Træinfo, TUN - Trælathandlerunionen, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning (Lederforsamlingen for Ungdommens Uddannelsesvejledning), Ungdomsringen, Ungdomsskolernes Udviklingscenter, UNHCR, Uniscrap, Universitets- og Bygningsstyrelsen, Vejdirektoratet, Vejle Kommune, VELTEK, Velux, Verdens Skove, Vesthimmerlands Kommune, Viborg Kommune, Videntretet for Landbrug, Vinduesindustrien, Visit Denmark, VKR-holding, WWF - Verdensnaturfonden, Ældre Sagen, Ældremobiliseringen, Økologisk Landsforening, Ålborg Portland, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet

Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Afhænger af, hvorvidt frikommunerne gør brug af forsøgsmulighederne.	Afhænger af, hvorvidt frikommunerne gør brug af forsøgsmulighederne.
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Afhænger af, hvorvidt frikommunerne gør brug af forsøgsmulighederne.	Afhænger af, hvorvidt frikommunerne gør brug af forsøgsmulighederne.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Afhænger af, hvorvidt frikommunerne gør brug af forsøgsmulighederne.	Afhænger af, hvorvidt frikommunerne gør brug af forsøgsmulighederne.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1

Til § 1

Med den foreslåede bestemmelse fastlægges dels de overordnede formål med frikommuneforsøget, jf. herved også de almindelige bemærkninger pkt. 1, dels perioden for frikommuneforsøget.

Efter den foreslåede bestemmelse er de overordnede formål med frikommuneforsøget at forbedre

kvaliteten af den kommunale service over for borgerne, øge det lokale selvstyre, understøtte en bedre ressourceudnyttelse i kommunerne eller øge effektiviteten af den kommunale opgaveløsning.

Betydningen af de nævnte formål kan ikke angives generelt, men vil skulle fastlægges konkret i forhold til frikommunernes forsøgsansøgninger, det berørte lovområde mv.

Som det fremgår af den foreslåede bestemmelse, giver lovforslaget kommunalbestyrelsen i de udvalgte frikommuner, jf. forslagens § 2, en særlig adgang til at iværksætte forsøg inden for en række områder, jf. forslagens kapitel 3, efter eller uden forudgående godkendelse af forsøget af den relevante ressortminister. Lovforslaget giver således adgang til at fravige den almindelige forudsætning om lighed i forhold til regulering af landets kommuner.

Frikommuneforsøget varer fra den 1. januar 2012 til den 31. december 2015. De forsøg, som iværksættes med hjemmel i frikommuneloven, vil således kunne løbe frem til den 31. december 2015. Forsøg skal dog senest iværksættes den 31. december 2013, jf. forslagens § 30, stk. 2.

Forsøgene vil kunne iværksættes for hele perioden for frikommuneforsøget eller for en afgrænset del heraf. Kommunalbestyrelserne i frikommunerne kan på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af forsøgsperioden træffe beslutning om, at et forsøg skal afbrydes. I så fald indtræder den retstilstand, der er gældende for landets øvrige kommuner. Tilladelser, dispensationer og lignende til private, der er udstedt i medfør af et frikommuneforsøg, vil skulle tilbagekaldes efter de almindelige forvaltningsretlige principper mv.

Kapitel 2

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse angiver de ni kommuner, som med dette lovforslag foreslås udpeget til frikommuner, og som dermed gives særlige muligheder for at udføre forsøg i perioden for frikommuneforsøget, jf. forslagens § 1.

Kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, er selvstændige offentligretlige organer. De kommunale fællesskaber betragtes som en art ”specialkommuner”, hvis kompetence i modsætning til de almindelige kommuners er begrænset til løsning af de opgaver, som fællesskabet omfatter. Der gælder, når bortses fra opgaver vedrørende myndighedsudøvelse, ingen begrænsninger med hensyn til, hvilke kommunale opgaver og hvilken kompetence kommunalbestyrelser kan tillægge kommunale fællesskaber, med mindre andet følger af lovgivningen. Idet lovforslaget giver de i stk. 1 nævnte kommuner særlige muligheder for at udføre forsøg i perioden for frikommuneforsøget, jf. forslagens § 1, findes det hensigtsmæssigt i lovteksten at præcisere, at kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, der alene har frikommuner, jf. den foreslåede § 2, stk. 1, som deltagere, vil være omfattet af de særlige forsøgsmuligheder, som frikommunerne gives ved dette lovforslag, jf. det foreslåede stk. 2.

Udpegningen af de ni kommuner, som den tidligere regering forestod, skete på baggrund af i alt 21 kommuners ansøgninger om at få status som frikommune.

Til § 3

Bemyndigelser i love til at fastsætte regler - typisk i form af en bekendtgørelse - forudsætter i almindelighed, at reglerne finder anvendelse for hele landet.

Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til at udmønte bemyndigelser til at fastsætte særlige regler for frikommuner, herunder som det mindre i det mere for en enkelt eller visse af frikommunerne. Bestemmelsen giver endvidere hjemmel til at ophæve særlige regler, der er fastsat for kommuner med hjemmel i en bemyndigelse. Bemyndigelser, som gennemføres i den periode, frikommuneforsøget varer, jf. her forslagens § 1, kan endvidere udmøntes indenfor disse rammer.

Bestemmelsen kan således f.eks. anvendes til at ophæve krav fastsat i en bekendtgørelse eller bekendtgørelsen som sådan for en eller flere frikommuners vedkommende.

Den foreslåede bestemmelse giver kun hjemmel til at fravige den almindeligt gældende forudsætning om lighed mellem alle landets kommuner og deres borgere ved udmøntningen af en bemyndigelse. Regler, der fastsættes ved anvendelse af bestemmelsen, skal i øvrigt holde sig inden for den eller de forudsætninger m.v., der ligger bag de specielle bemyndigelser.

Til § 4

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at give det retlige grundlag for at kunne anvende nugældende forsøgsbestemmelser på en anden måde i forhold til frikommunerne end i forhold til landets øvrige kommuner.

Bestemmelsen vil således f.eks. give mulighed for at anvende nugældende forsøgsbestemmelser mere vidtgående i forhold til godkendelser af ansøgninger om forsøg fra frikommunerne, uden at tilsvarende ansøgninger fra landets øvrige kommuner også bør imødekommes som følge af den almindeligt gældende forudsætning om lighed.

Den foreslåede bestemmelse giver kun hjemmel til at fravige den almindeligt gældende forudsætning om lighed mellem alle landets kommuner ved anvendelsen af en forsøgsbestemmelse. De forsøg, der godkendes i medfør af den konkrete forsøgsbestemmelse, skal i øvrigt holde sig inden for den eller de forudsætninger, hensyn m.v., der ligger bag forsøgsbestemmelsen.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til, at økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om offentliggørelse, evaluering og indberetning af de forsøg, kommunalbestyrelserne i frikommunerne træffer beslutning om at gennemføre fra lovens ikrafttræden og frem til frikommuneforsøgets afslutning. Reglerne vil både omfatte forsøg, der gennemføres med hjemmel i dette lovforslag og forsøg, der er hjemlede i andre bestemmelser, der giver mulighed for forsøg, jf. herved de almindelige bemærkninger pkt. 2.2. Som eksempler på andre bestemmelser, der giver mulighed for at udføre forsøg, kan f.eks. nævnes servicelovens § 184, sundhedslovens § 233 og § 65 c i lov om kommunernes styrelse.

Offentliggørelse og indberetning

Ved fastlæggelsen af de nærmere regler om offentliggørelse og indberetning af de forsøg, kommunalbestyrelserne i frikommunerne træffer beslutning om at gennemføre, vil der blive lagt vægt på hensynet til, at reglerne giver borgerne m.fl. lettilgængelige og sikre oplysninger om de forsøg, som er eller har været iværksat i frikommunen, uden at reguleringen bliver uforholdsmæssig administrativ tung for de udvalgte frikommuner.

Det er på denne baggrund hensigten at anvende bemyndigelsen til at fastsætte visse minimumskrav til frikommunernes offentliggørelse af beslutninger om at iværksætte, ændre eller afbryde forsøg, herunder indholdet heraf, samt krav om, at kommunalbestyrelserne i frikommunerne underretter Økonomi- og Indenrigsministeriet om sådanne beslutninger.

Med hjemmel i bemyndigelsen vil det endvidere kunne fastsættes, at kommunalbestyrelsen skal offentliggøre de iværksatte forsøg på kommunens hjemmeside. Kommunalbestyrelsen i den enkelte frikommune vil udover offentliggørelse af forsøg på kommunens hjemmeside generelt eller i forhold til konkrete forsøg kunne træffe beslutning om, at der i tillæg til offentliggørelse på kommunens hjemmeside skal ske offentliggørelse af forsøg ved f.eks. annoncering i den lokale presse, informationsmøder eller særskilt henvendelse til den af forsøget berørte personkreds.

Bemyndigelsen vil hertil bl.a. kunne anvendes til at fastsætte, at kommunalbestyrelsen snarest muligt

skal orientere Økonomi- og Indenrigsministeriet om forsøg, som iværksættes, ændres eller afbrydes i frikommunen. Underretningen vil skulle ske i elektronisk form.

Evaluerings og indberetning

Ved fastlæggelsen af de nærmere regler om frikommunernes evaluering vil der blive lagt vægt på dels hensynet til, at evalueringen giver et hensigtsmæssigt grundlag for at træffe beslutning om, hvorvidt et givent forsøg skal udbredes til alle landets kommuner, dels at krav til evaluering af de enkelte forsøg ikke kommer til at udgøre en barriere for iværksættelsen af forsøg i frikommunerne.

Det er på denne baggrund hensigten at anvende bemyndigelsen til at fastsætte visse minimumskrav til beslutningen om evalueringen, herunder indhold og offentliggørelse heraf, samt krav om at evalueringen indsendes til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Minimumskravene til frikommunernes evaluering vil i forhold til indholdet af en beslutning herom indeholde visse overordnede krav til de elementer, som en sådan beslutning skal indeholde. Dette vil f.eks. kunne omfatte en beskrivelse af forsøget, herunder formål, baggrund, forventede effekter mv., en beskrivelse af evalueringsmetoden, samt forsøgets resultater, herunder i forhold til opstillede resultatomål, effekter for forsøgets målgruppe, forsøgets økonomiske konsekvenser samt forsøgets øvrige positive eller negative virkninger.

Bemyndigelsen tænkes således anvendt på en sådan måde, at det i vidt omfang overlades til kommunalbestyrelserne i frikommunerne at træffe beslutning om, hvorledes de omtalte krav til indholdet af beslutningen om evalueringen konkret skal opfyldes i forhold til de enkelte forsøg.

Hvis kommunalbestyrelsen i en frikommune finder det hensigtsmæssigt, vil den endvidere kunne træffe beslutning om at opstille yderligere krav til erfaringsindsamlingen i forhold til konkrete forsøg eller generelt.

Det er ikke hensigten med bemyndigelsen at fastsætte regler, der begrænser den almindeligt gældende adgang til at knytte vilkår til skønsmæssige forvaltningsakter.

Den relevante ressortminister vil således ved forsøg, der kræver forudgående godkendelse, kunne fastsætte supplerende vilkår i overensstemmelse med den almindeligt gældende adgang til at knytte vilkår til skønsmæssige forvaltningsakter. Det forudsættes, at dette alene vil ske, hvor særlige forhold gør sig gældende.

Bemyndigelsen vil herudover kunne anvendes til at fastsætte nærmere regler om, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal træffe beslutning om indholdet af evalueringen af de enkelte forsøg.

Bemyndigelsen vil af hensyn til borgernes m.fl. adgang til at få kendskab til vedkommende frikommunes evaluering af forsøg endvidere hertil bl.a. kunne anvendes til at fastsætte krav om, at evalueringen skal offentliggøres på kommunens hjemmeside. Der vil som i forhold til reguleringen af offentliggørelse af iværksatte frikommuneforsøg, jf. oven for, være tale om minimumskrav. Kommunalbestyrelserne i frikommunerne kan således generelt eller i forhold til konkrete forsøg træffe beslutning om, at der skal ske yderligere offentliggørelse i f.eks. lokale dagblade mv., ligesom den relevante ressortminister konkret kan knytte særlige vilkår til en godkendelse, hvis der er saglige grunde hertil.

Bemyndigelsen kan dertil anvendes til at fastsætte krav om, at kopi af den foretagne evaluering skal indsendes til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Kapitel 3

Beskæftigelsesministerens område

Til § 6

Efter de gældende regler i § 78 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats kan der ydes støtte i form af

en mentor med henblik på at fremme, at personer kan opnå eller fastholde aktiviteter, tilbud, ansættelse i fleksjob eller i ordinær ansættelse. Endvidere kan der ydes mentorstøtte til personer under 30 år, der er omfattet af en indsats efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, hvis de begynder et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår.

Det følger videre af de gældende regler i § 79, at hvis en virksomhed eller en uddannelsesinstitution får støtte til at varetage en mentorfunktion, skal indsatsen ligge ud over, hvad arbejdsgiveren eller uddannelsesinstitutionen sædvanligvis forventes at varetage, og mentorfunktionen skal være afgørende for aktiviteten, tilbuddet eller ansættelsen.

Af de gældende regler i § 80 følger, at støtte til en mentorfunktion i en virksomhed eller en uddannelsesinstitution bevilges til dækning af lønomkostninger ved frikøb af medarbejderen, der varetager mentorfunktionen, eller honorar til en ekstern konsulent. Med henblik på at forbedre en medarbejders mulighed for at varetage mentorfunktionen, kan der bevilges tilskud til køb af uddannelse for medarbejderen.

Der fastsættes et timetal for mentorfunktionen i samarbejde med virksomheden eller uddannelsesinstitutionen ud fra en konkret vurdering af behov og forudsætninger hos personen, der har brug for mentor. Hvis der ydes støtte til en mentorfunktion for flere personer, kan der fastsættes et timetal for mentorfunktionen pr. plads i stedet for til den enkelte person.

Med den foreslåede bestemmelse får frikommunerne mulighed for også at give mentorstøtte til unge under 30 år, som allerede er påbegyndt et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår. Mentorstøtten ydes, hvis der efter påbegyndelse af et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår bliver behov for støtte til at fastholde den unge i uddannelsesforløbet.

Efter den foreslåede bestemmelse kan støtte til en mentorfunktion i en virksomhed eller en uddannelsesinstitution bevilges til dækning af lønomkostninger ved frikøb af medarbejderen, der varetager mentorfunktionen, eller honorar til en ekstern konsulent. Med henblik på at forbedre en medarbejders mulighed for at varetage mentorfunktionen, kan der bevilges tilskud til køb af uddannelse for medarbejderen.

Timetal for mentorfunktionen ydet efter den foreslåede bestemmelse skal fastsættes i overensstemmelse med de gældende regler, jf. § 80, stk. 2, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Det er frikommunerne selv, der afholder den fulde udgift til mentorstøtte efter denne lov. Merudgiften indgår heller ikke i beregningen af bloktilskud/budgetgaranti.

Til § 7

Efter de gældende regler i § 74 c i lov om aktiv socialpolitik skal en kommune foretage en revurdering af en person, der er visiteret til fleksjob, og som modtager ledighedsydelse, når den pågældende har modtaget ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder. Kommunen skal have afsluttet revurderingen senest, når personen har modtaget ledighedsydelse i 18 måneder. Herefter skal kommunen revurdere sagen, hver gang personen på ny har modtaget ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder efter sidste revurdering er afsluttet. Ved vurderingen skal kommunen anvende tilbud efter kapitel 10 og 11 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Vurderingen skal indeholde

- en redegørelse for, at der er anvendt tilbud efter kapitel 10 og 11 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats,
- en redegørelse for den pågældendes ressourcer samt muligheden for at anvende og udvikle dem, som udarbejdes i samarbejde med den pågældende og indeholder dennes egen opfattelse af forholdene,
- en redegørelse for, hvorfor den pågældendes arbejdsevne fortsat anses for varigt nedsat, og
- en redegørelse for, at det er vurderet, om der kan være grundlag for at påbegynde en sag om førtidspension.

Med den foreslåede bestemmelse har kommunalbestyrelserne i frikommunerne mulighed for at træffe

beslutning om at fravige reglerne i § 74 c i lov om aktiv socialpolitik således, at revurderingen af, om betingelserne for fleksjob fortsat er opfyldt, gennemføres i forbindelse med den løbende opfølgning i det individuelle kontaktføreløb. Der er ikke fastsat procesregler for, hvordan opfølgningen i forbindelse med det individuelle kontaktføreløb skal foretages.

Hvis en frikommune i forbindelse med den løbende opfølgning vurderer, at en person ikke længere opfylder betingelserne for fleksjob og dermed for fortsat udbetaling af ledighedsydelse, skal frikommunen, inden der træffes afgørelse om dette, anvende betingelserne i § 74 c, stk. 2 og 3, i lov om aktiv socialpolitik, jf. forslagens stk. 2. Det medfører, at frikommunen skal give borgeren et tilbud efter kapitel 10 eller 11 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Der skal endvidere udarbejdes de redegørelser, der fremgår af § 74 c, stk. 3, i lov om aktiv socialpolitik. Dette gælder dog ikke, hvis frikommunen har truffet afgørelse om, at borgeren er berettiget til førtidspension.

Hvis frikommunen ved en afgørelse efter forslagens stk. 2 om, at en person ikke opfylder betingelserne for fleksjob og dermed ikke længere er berettiget til ledighedsydelse, ikke har fulgt reglerne i § 74 c, stk. 2 og 3, i lov om aktiv socialpolitik, kan frikommunen ikke modtage refusion for udgifter til kontanthjælp i 36 måneder.

Børne- og undervisningsministerens område

Til § 8

Efter folkeskolelovens kapitel 4 skal undervisningen i børnehaveklassen varetages af pædagoguddannede børnehaveledere og undervisningen i 1.-10. klasse af læreruddannede. Der er dog inden for rammerne af den såkaldte samordnede indskoling en vis begrænset adgang til, at læreruddannede kan undervise i børnehaveklassen og til at pædagoguddannede kan undervise til og med 2. klasse, jf. folkeskolelovens § 25, stk. 3, og § 30. Endvidere kan kommunalbestyrelsen beslutte, at læreruddannede kan forestå undervisningsopgaver i børnehaveklassen, når det sker i samarbejde med den pædagoguddannede børnehaveklasseleder, og der er tale om opgaver inden for den læreruddannedes kompetence og kvalifikationer i øvrigt, jf. lovens § 29, stk. 2.

Bestemmelserne i folkeskolelovens kapitel 4 er ikke til hinder for, at pædagoguddannede varetager pædagogisk begrundede læringsaktiviteter på alle klassetrin, og heller ikke for at der i øvrigt bruges undervisningsassistenter, som assisterer læreren på andre punkter end det pædagogiske og didaktiske arbejde for at lette hverdagen i folkeskolen.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at børne- og undervisningsministeren kan godkende frikommuneforsøg med at lade pædagoguddannede undervise i folkeskolen, også ud over børnehaveklassen, frikommuneforsøg med at lade læreruddannede undervise på egen hånd i børnehaveklassen og frikommuneforsøg med at lade andre fagpersoner end læreruddannede undervise i folkeskolen i videre omfang, end det er muligt efter folkeskolelovens § 28, stk. 2.

Forsøgene skal skabe mulighed for at indhente erfaringer med at åbne yderligere op for, at undervisere fra de studie- og erhvervskompetencegivende uddannelser kan varetage undervisningsforløb i folkeskolen, f.eks. således at håndværksuddannede fra erhvervsskolerne kan undervise i folkeskolens praktiske fag. Det vil kunne være med til at give nye undervisningsmuligheder også til de skoletrætte elever, i udskolingen.

Overordnet set er det målet, at lærere, pædagoger og andre faggrupper skal supplere hinanden med deres forskellige fagligheder. F.eks. gennem styrket klasseledelse, relationen til forældrene, gruppeprocessen samt omsorg og støtte til den enkelte elev i undervisningen.

Til § 9

Efter de gældende regler varetages 10. klasseundervisning af folkeskolen, og kan varetages af de

frie skoler og den kommunale ungdomsskole. Ved lov nr. 640 af 14. juni 2010 blev der endvidere etableret mulighed for, at kommunalbestyrelserne kan indgå en overenskomst med en institution for erhvervsrettet uddannelse om, at institutionen gennemfører 10. klasseundervisning på vegne af kommunalbestyrelsen. Rammerne herfor, herunder de økonomiske forhold, fastlægges ved en overenskomst mellem kommunalbestyrelsen og institutionen. Baggrunden var, at flere kommuner havde efterspurgt muligheder for at skabe et tættere samarbejde mellem folkeskolen og institutioner, der udbyder erhvervsuddannelser, om 10. klasse, hvorved 10. klasse i højere grad bliver begyndelsen på en ungdomsuddannelse end afslutningen på folkeskolen.

Efter den gældende lovgivning kan 10. klasse ikke tilbydes af en institution for almengymnasiale uddannelser, da det ligger uden for institutionens formål, jf. § 1 i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., hvoraf det fremgår, at loven omfatter institutioner, der er godkendt til at udbyde almengymnasiale uddannelser, almene voksenuddannelse m.v.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at børne- og undervisningsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter der i de frikommuner, hvor der ikke er en institution for erhvervsrettet uddannelse, kan indgås en overenskomst mellem kommunalbestyrelsen i frikommunen og en i kommunen beliggende institution for almengymnasiale uddannelser, der udbyder uddannelsen til studentereksamen.

Forsøgene skal skabe mulighed for, at der i frikommuner, hvor der ikke er en institution for erhvervsrettet uddannelse, kan indgås overenskomster tilsvarende dem, der kan indgås mellem kommunalbestyrelser og institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Rammerne for 10. klasseundervisning på en institution for almengymnasiale uddannelser vil således være identiske med rammerne for sådan undervisning på institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. beskrivelsen heraf i lovforslag nr. L 196 fremsat den 26. marts 2010 og lov nr. 640 af 14. juni 2010. 10. klasseundervisning skal således gennemføres på vegne af kommunalbestyrelsen og i henhold til rammerne herfor i folkeskoleloven.

Det foreslåede stk. 2 indebærer, at bestemmelserne i folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 4 og 7, og stk. 8, der vedrører 10. klasseundervisning på institutioner for erhvervsrettet uddannelse, gælder tilsvarende for sådan undervisning på institutioner for almengymnasiale uddannelser. Det betyder, at kommunalbestyrelsen i en frikommune dels med forældresamtykke kan henvise elever til 10. klasseundervisning på en institution for almengymnasiale uddannelser, der har en overenskomst herom med kommunalbestyrelsen, ligesom kommunerne i dag med forældresamtykke kan henvise eleverne til 10. klasseundervisning på en erhvervsuddannelsesinstitution, dels at reglerne fastsat i medfør af folkeskolelovens § 22, stk. 8, om betingelser for optagelse, befordring m.v. og om indgåelsen og indholdet af overenskomsten også gælder for 10. klasseundervisning på institutioner for almengymnasiale uddannelser.

Erhvervs- og vækstministerens område

Til § 10

Efter de gældende regler er offentlige myndigheder ved tildeling af vareindkøbs- og bilag II A-tjenesteydelseskontrakter (f.eks. edb-tjenesteydelser og tjenesteydelser om regnskab, revision og bogholderi m.m.) underlagt reglerne i afsnit II i tilbudsloven. Reglerne indebærer overordnet set en pligt for offentlige myndigheder til at offentliggøre en annonce forud for indkøb af varer og bilag II A-tjenesteydelser, der har en værdi over 500.000 kr., men mindre end de aktuelle tærskelværdier i EU's udbudsdirektiv. Formålet er at skabe gennemsigtighed og derved styrke konkurrencen om de offentlige kontrakter uden samtidig at indføre administrativt tunge procedurekrav.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at erhvervs- og vækstministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvor kommunalbestyrelserne i frikommunerne selv fastsætter retningslinjer for indgåelse af offentlige kontrakter om vareindkøb og bilag II A-tjenesteydelser, der har en kontraktværdi under tærskelværdien i EU's udbudsdirektiv. Ved fastlæggelse af retningslinjerne skal frikommunerne være op-

mærksomme på, at de også ved indgåelse af offentlige kontrakter, der har en kontraktværdi under tærskelværdien i EU's udbudsdirektiv, er underlagt EUF-traktatens regler og principper, herunder principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, når kontrakten har en klar grænseoverskridende interesse. Dette indebærer bl.a. en pligt til at sikre en passende grad af offentlighed ved indgåelse af offentlige kontrakter.

Ved at give frikommunerne adgang til at fravige reglerne i tilbudslovens afsnit II, er der mulighed for at få undersøgt, om håndteringen af EUF-traktatens regler og principper, herunder principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, kan ske gennem mindre administrative tunge procedurer.

Til § 11

Efter de gældende regler er offentlige myndigheder ved tildeling af bilag II B-tjenesteydelses-kontrakter (f.eks. juridiske tjenesteydelser og social- og sundhedsydelser) underlagt reglerne i afsnit II i tilbudsloven. Reglerne indebærer overordnet set en pligt til for offentlige myndigheder at offentliggøre en annonce forud for indkøb af bilag II B-tjenesteydelser, der har en værdi på over 500.000 kr. Formålet er at skabe gennemsigtighed og derved styrke konkurrencen om de offentlige kontrakter uden samtidig at indføre administrativt tunge procedurekrav.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at erhvervs- og vækstministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvor kommunalbestyrelserne i frikommunerne selv fastsætter retningslinjer for indgåelse af offentlige kontrakter om bilag II B-tjenesteydelser, der har en kontraktværdi under den aktuelle tærskelværdi i udbudsdirektivet for denne type kontrakter. Ved fastlæggelse af retningslinjerne skal frikommunerne være opmærksomme på, at de også ved indgåelse af offentlige kontrakter, der har en kontraktværdi under tærskelværdien i EU's udbudsdirektiv, er underlagt EUF-traktatens regler og principper, herunder principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, når kontrakten har en klar grænseoverskridende interesse. Dette indebærer bl.a. en pligt til at sikre en passende grad af offentlighed ved indgåelse af offentlige kontrakter.

Ved at give frikommunerne adgang til at fravige reglerne i tilbudslovens afsnit II ved indgåelse af kontrakter om bilag II B-tjenesteydelser, der har en værdi under den aktuelle tærskelværdi i udbudsdirektivet for denne type kontrakter, er der mulighed for at få undersøgt, om håndteringen af EUF-traktatens regler og principper, herunder principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, kan ske gennem mindre administrative tunge procedurer.

Til § 12

Når kommunerne som begrænset licitation uden forudgående prækvalifikation indbyder tilbudsgivere til at afgive tilbud på kontrakter om udførelse af bygge- og anlægsopgaver, følger det af tilbudslovens § 6, stk. 3, 3. pkt., in fine, at kommunerne ikke ved hvert udbud kan indbyde den samme kreds af virksomheder. Formålet med bestemmelsen er at sprede og skærpe konkurrencen mellem virksomhederne. Bestemmelsen indebærer ikke en pligt for kommunerne til at udskifte hele kredsen af tilbudsgivere ved hvert udbud, men alene en pligt til at sørge for, at der ved vedvarende bygge- og anlægsaktiviteter løbende sker en udskiftning i kredsen af tilbudsgivere.

Den foreslåede bestemmelse giver erhvervs- og vækstministeren mulighed for at godkende frikommuneforsøg, hvorefter frikommunerne gives adgang til altid at indbyde den tilbudsgiver, der i en foregående udbudsrunde har afgivet det økonomisk mest fordelagtige bud eller den laveste pris.

Med den foreslåede bestemmelse er det muligt at undersøge, om det vil indebære en styrkelse af konkurrencen og en administrativ lettelse for frikommunerne, såfremt frikommunerne har mulighed for altid at indbyde den tilbudsgiver, der i en foregående udbudsrunde har afgivet det økonomisk mest fordelagtige bud eller den laveste pris.

Til § 13

Det følger af byggelovens § 16, stk. 1, at byggearbejder, der er omfattet af lovens § 2 ikke må påbegyndes uden en byggetilladelse fra kommunalbestyrelsen. § 16, stk. 3, definerer en række bygningstyper, hvor kommunen ikke skal foretage en vurdering af de tekniske forhold.

Med den foreslåede bestemmelse får klima-, energi- og bygningsministeren mulighed for at godkende forsøg, således at kommunalbestyrelsen ikke skal foretage en vurdering af de tekniske forhold i de byggesager, som i dag ikke er omfattet af byggelovens § 16, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 indebærer således, at klima-, energi- og bygningsministeren efter ansøgning fra en frikommune kan godkende, at alt byggeri bliver omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 16, stk. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen ikke skal foretage en vurdering af de tekniske forhold ved en række nærmere definerede bygningstyper, som blandt andet omfatter mindre bygninger, herunder carporte, garager m.v., småhuse, herunder enfamilieshuse, jordbrugserhvervets avls- og driftsbygninger samt industri- og lagerbygninger, hvor installationerne har et begrænset omfang, og hvor bygningen har en let tagkonstruktion.

De i byggelovens § 16, stk. 4, fastsatte definitioner af tekniske forhold finder fortsat anvendelse, således at kommunen stadig skal foretage en vurdering af de bebyggelsesregulerende forhold, der med hjemmel i byggelovens §§ 7-10 er reguleret i bygningsreglementets kapitel 2.

Det er i henhold til byggelovens § 17, stk. 1, den til enhver tid værende ejer af en bygning, der er ansvarlig for, at byggeriet lever op til byggelovgivningens bestemmelser. Består forholdet i en ulovlig brug, påhviler pligten dog tillige brugeren. Det er således som udgangspunkt ejeren, der står inde for byggeriets lovlighed, uanset om der er sket teknisk byggesagsbehandling i kommunen eller ej. Ved at fritage byggearbejder for teknisk byggesagsbehandling tydeliggøres det, at ansvaret for byggeriets lovlighed påhviler ejeren. Dette gælder uanset, om bygningsejeren som bygherre har tilknyttet en rådgiver i form af en arkitekt eller ingeniør. Har bygningsejeren indgået aftale med en rådgiver, vil rådgiveren altid være underlagt almindeligt rådgiveransvar for den ydelse, rådgiveren leverer.

En betingelse for at kunne meddele godkendelse af et frikommuneforsøg vil derfor være, at der foreligger en beskrivelse af, hvordan kommunen vil sikre, at der på en byggesag foreligger den fornødne dokumentation vedrørende de tekniske forhold. Den dokumentation, som skal ligge på byggesagen, vil være den samme dokumentation, som bygherren og dennes rådgivere i dag indsender til kommunen til brug for kommunens behandling af sagen.

For visse byggearbejder kan kommunalbestyrelsen i dag stille særlige krav til den dokumentation, der fremsendes vedrørende konstruktioner og brandsikkerhed.

En måde at sikre, at disse forhold er opfyldt, når byggerier undtages for teknisk byggesagsbehandling, kan være ved at stille vilkår om, at kommunen ved sådanne byggesager skal kræve, at ansøgningen er vedlagt dokumentation fra en uvildig ekspert, dvs. en part, der hverken direkte eller indirekte har økonomisk tilknytning til eller anden interesse i projektet, for, at de disse bestemmelser er overholdt.

En ansøgning fra en frikommune om godkendelse af forsøg skal derfor indeholde en beskrivelse af de byggesager, hvor kommunen vil kræve, at der indsendes dokumentation fra en uvildig part samt en angivelse af de konkrete forhold, der skal dokumenteres, jf. det foreslåede stk. 2.

Det skal bemærkes, at kommunens modtagelse af denne dokumentation alene er som arkivfunktion, og såfremt dokumenterne indeholder oplysninger om ulovlige forhold, vil disse uagtet deres fremkomst til kommunen ikke forpligte kommunen i henhold til byggelovens § 16 C, stk. 3, ligesom de ikke kan tillægges betydning ved en efterfølgende dispensationssag.

Klima-, energi- og bygningsministeren kan herudover stille andre vilkår som betingelse for godkendelsen af frikommuneforsøg efter § 13, når vilkårene er sagligt begrundet i hensynet til byggelovens formål.

Til § 14

Det følger af byggelovens § 16 A, stk. 1, at byggearbejder, der er omfattet af lovens § 2, ikke må tages i brug uden kommunalbestyrelsen tilladelse. Af byggelovens § 16 B fremgår endvidere, at der i bygningsreglementet kan fastsættes regler om indskrænkning af i kravene om tilladelser efter § 16 A, stk. 1. Disse regler er fastsat i bygningsreglementets kap. 1.8, hvoraf det fremgår, visse byggerier ikke må tages i brug uden en ibrugtagningstilladelse, mens andre byggerier kan tages i brug uden tilladelse.

De gældende regler om opkrævning af byggesagsgebyrer er med hjemmel i byggelovens § 28, stk. 1, fastsat i bygningsreglementets kapitel 1.12. Bestemmelserne i dette kapitel er indført med henblik på at skabe gennemsigtighed i kommunernes opkrævning af byggesagsgebyrer. Det er i dag alene muligt at foretage en differentiering af gebyret i forhold til forskellige bygningskategorier. Der kan ved gebyropkrævningen derfor ikke skelnes mellem arten af byggesagsbehandlingerne eller lignende. Der kan f.eks. ikke opkræves et lavere gebyr for ansøgninger, der er indsendt digitalt, end for ansøgninger indsendt på papir, selvom kommunen ønsker en incitamentsstruktur, der tilgodeser de ansøgere, der indsender digitale ansøgninger.

Den foreslåede bestemmelse giver klima-, energi- og bygningsministeren mulighed for at meddele tilladelse til, at de i medfør af byggelovens § 16 A, 1. pkt., nærmere fastsatte krav om ibrugtagningstilladelse og færdigmelding kan fraviges.

Med den foreslåede bestemmelse kan kommunalbestyrelserne i frikommunerne således efter ansøgning få adgang til at fravige bygningsreglementets bestemmelser om, at visse byggerier ikke må tages i brug uden kommunalbestyrelsens tilladelse.

Den foreslåede bestemmelse giver endvidere klima-, energi- og bygningsministeren mulighed for efter ansøgning fra en frikommune at meddele tilladelse til at fravige de i henhold til byggelovens § 28, stk. 1, nærmere fastsatte regler om gebyrer for kommunalbestyrelsens behandling af ansøgninger.

Med den foreslåede bestemmelse kan kommunalbestyrelserne i frikommunerne således få adgang til at opkræve gebyrer, der ikke nødvendigvis knytter sig til en bestemt bygningskategori. F.eks. kan en frikommune efter ansøgning meddeles tilladelse til at opkræve et lavere gebyr for ansøgninger, der er indsendt digitalt, end for ansøgninger indsendt på papir, hvis kommunen ønsker en incitamentsstruktur, der tilgodeser de ansøgere, der indsender digitale ansøgninger. Der vil dog alene kunne meddeles tilladelse til forsøg med gebyropkrævning, som ikke ses at være i strid med hensynene bag gebyrbestemmelserne, som blandt andet skal sikre gennemsigtighed i gebyropkrævningen. Bestemmelsen vil alene blive anvendt til at godkende forsøg, hvor kommunen fastsætter lavere gebyrer for bestemte byggesager, f. eks. for at fremme brug af digitale ansøgninger. En godkendelse vil desuden være betinget af, at den gebyrbesparelse, som nogle ansøgere vil kunne opnå, ikke pålægges andre ansøgere som et højere gebyr for andre byggesager.

Klima-, energi- og bygningsministeren kan i øvrigt stille vilkår som betingelse for godkendelsen af frikommuneforsøg efter § 14, når vilkårene er sagligt begrundet i hensynet til byggelovens formål.

Kulturministerens område

Til § 15

Efter de gældende regler i folkeoplysningslovens § 25, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen undlade at imødekomme nye ansøgninger om lokaletilskud, mens ansøgninger om fortsættelse af hidtidigt lokaletilskud skal imødekommes.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at kulturministeren kan godkende frikommuneforsøg,

hvorefter en kommunalbestyrelse i en frikommune kan undlade at imødekomme ansøgninger om lokaletilskud efter folkeoplysningslovens bestemmelser. Formålet med den foreslåede bestemmelse er at understøtte en mere fleksibel udnyttelse af de lokaler, hvortil kommunalbestyrelsen kan anvise frivillige folkeoplysende foreninger, samt at give kommunalbestyrelsen bedre muligheder for at tilgodese nyoprettede foreninger ved ydelse af lokaletilskud, jf. folkeoplysningslovens §§ 25 og 26.

Bestemmelsen i det foreslåede stk. 2 indebærer, at foreninger, der ejer deres lokaler, ikke vil være omfattet af frikommuneforsøget. Formålet med denne bestemmelse er at beskytte foreninger, som ved godkendelse af et frikommuneforsøg modtager lokaletilskud og ejer deres lokaler. Bestemmelsen skal forhindre, at foreninger bringes i en situation, hvor en ansøgning om lokaletilskud ikke imødekommes, og hvor de som følge deraf mister det økonomiske grundlag for at fortsætte ejerskabet af deres lokaler.

Med det foreslåede stk. 3 kan kulturministeren gøre en godkendelse af frikommuneforsøget betinget af, at de økonomiske vilkår for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde ikke forringes som følge af kommunalbestyrelsens mulighed for at afvise ansøgninger om lokaletilskud. Ved anvisning af lokaler skal kommunalbestyrelsen kunne anvise egnede lokaler i henhold til folkeoplysningsloven, altså lokaler der er beliggende i rimelig nærhed i forhold til deltagerne og anvendelige i forhold til aktiviteten. Desuden skal kommunalbestyrelsen holde foreninger med opsigelser på eksisterende lejemål skadesløse for fraflytningsudgifter samt ekstra udgifter til husleje i opsigelsesperioden. Da forslaget ikke har til hensigt at begrænse midlerne anvendt til folkeoplysningsvirksomhed, kan ministeren gøre det til en betingelse, at kommunalbestyrelsen fastholder niveauet for de samlede årlige udgifter på folkeoplysningsområdet gennem hele forsøgsperioden.

Bestemmelsen i det foreslåede stk. 4 indebærer, at frivillige folkeoplysende foreninger, der før godkendelsen af frikommuneforsøget var berettiget til at modtage lokaletilskud jf. folkeoplysningslovens § 25, stk. 2, skal have en tilbagegangsret til at kunne modtage lokaletilskud efter ansøgning ved forsøgsperiodens udløb. Kommunalbestyrelsen i frikommunen må således ikke betragte en ansøgning om lokaletilskud som en ny ansøgning og dermed undlade at imødekomme denne, hvis ansøgeren forud for forsøgsperiodens start modtog lokaletilskud. Dette gælder også i tilfælde, hvor en forening ansøger om lokaletilskud til nye lokaler, hvortil kommunalbestyrelsen ikke tidligere har ydet lokaletilskud. Kommunalbestyrelsen skal endvidere holde foreningen skadesløs i forhold til fraflytningsudgifter ved fraflytning fra det anviste lokale efter forsøgsperiodens udløb. Formålet med bestemmelsen er, at en forening, der inden frikommuneforsøgets godkendelse har modtaget lokaletilskud, ikke må stilles dårligere ved forsøgsperiodens afslutning, hvis foreningen i forsøgsperioden har fået anvist lokaler og dermed ikke fået imødekommet en ansøgning om lokaletilskud.

Miljøministerens område

Til § 16

Efter § 34 i lov om planlægning (planloven) er byzoner og sommerhusområder områder, der ved lokalplan er overført til henholdsvis byzone eller sommerhusområde, eller som er omfattet af planlægning efter tidligere lovgivning.

Det følger heraf, at overførsel af områder fra landzone til byzone eller sommerhusområde altid sker ved lokalplan, jf. § 15, stk. 1, nr. 2, nr. 1. Dette gælder også, selvom der ikke er tale større udstykninger eller større bygge- og anlægsarbejder mv., der efter planlovens § 13, stk. 2, jf. stk. 3, udløser lokalplanpligt.

En lokalplan skal være i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for udlægning af arealer til byzone og sommerhusområde og rammer for indholdet af lokalplaner bl.a. for overførsel af arealer til byzone eller sommerhusområde, jf. planlovens § 11 a, nr. 1, og § 11 b.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan træffe afgørelse om at overføre områder til byzone

eller sommerhusområde uden lokalplan, idet lokalplanen erstattes af kommunalbestyrelsens afgørelse om overførslen inden for rammerne af miljøministerens godkendelse af frikommuneforsøget. Overførsel skal være i overensstemmelse med kommuneplanen.

Kommunalbestyrelsen i frikommunen vil på grundlag af kommuneplanlægningen kunne imødekomme konkrete ansøgninger og give mulighed for mindre byudvikling af byerne uden at udarbejde lokalplan.

Den forenklede procedure, som den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, vedrører alene mindre projekter, f.eks. overførsel med henblik på opførelse af et par huse, idet større projekter fortsat er lokalplanpligtige efter planlovens § 13, stk. 2.

Det vil fremgå af miljøministerens godkendelse af forsøg, at kommunalbestyrelsens afgørelse skal indeholde bestemmelse om områdets anvendelse mv., som det ville have været tilfældet i en lokalplan.

Det er en forudsætning efter den foreslåede bestemmelse, at ansøgningen om at udføre forsøg beskriver, hvordan kommunalbestyrelsen i frikommunen skal udøve sin kompetence til at overføre områder uden lokalplan. Beskrivelsen kan være geografiske angivelser eller præcise principper. Det er ikke tanken, at ministeren løbende skal godkende overførsel af områder i de enkelte tilfælde. Det vil fremgå af miljøministerens forsøgsgodkendelse, hvor frikommunen kan forvente, at sådanne overførsler kan komme på tale.

Kulturministeren vil med hjemmel i bestemmelser i museumslovens kapitel 8 a og dette lovforslags § 3 fastsætte regler med henblik på at opretholde beskyttelsen af sten- og jorddiger, der er beliggende på arealer, der som led i forsøget overføres fra landzone til byzone eller sommerhusområde uden lokalplan.

Kommunalbestyrelserne i frikommunerne er dog ikke afskåret fra efterfølgende at søge ministerens supplerende forsøgsgodkendelse af overførsel af et område i kystnærhedszonen til byzone, hvis det ikke rummes inden for forsøgsgodkendelsen.

I stk. 3 foreslås det, at der i kystnærhedszonen som led i frikommuneforsøg kan overføres områder til byzone, hvis der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for kystnær lokalisering. Dette svarer til de regler for planlægning i kystnærhedszonen, der fremgår af planlovens § 5 b, stk. 1, nr. 1,

Under hensyn til forbuddet i planlovens § 5 b, stk. 1, nr. 3, mod udlæg af nye sommerhusområder i kystnærhedszonen, omfatter den foreslåede bestemmelse ikke denne mulighed, jf. det foreslåede stk. 4.

Inddragelse af offentligheden er et grundlæggende princip i planloven i forbindelse med udarbejdelse af planer mv., ligesom der gælder krav om underretning af omboende mv. om afgørelser og offentliggørelse heraf. De foreslåede regler om offentliggørelse og underretning mv. i stk. 5, skal sikre, at offentligheden og naboerne mv. fortsat har mulighed for at være orienteret om kommunalbestyrelsens beslutninger, selvom overførsel ikke sker efter proceduren for lokalplaner.

Offentliggørelsen kan ske udelukkende digitalt, mens underretning af grundejere mv. fortsat sker individuelt. Det vil være et vilkår i forsøgsgodkendelsen, at kommunalbestyrelsens afgørelse indberettes til plansystem.dk, hvor alle planers bestemmelser, herunder om overførsel til byzone, er tilgængelige.

Kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklages efter planlovens almindelige regler i § 58, stk. 1, nr. 4.

Den foreslåede bestemmelse nødvendiggør en konsekvensændring af planlovens § 34, således at arealer, der er overført ved kommunalbestyrelsens afgørelse som led i frikommuneforsøget, opretholder sin zonestatus, også efter at forsøgsperioden er afsluttet. Der henvises til forslaget § 32.

Til § 17

Efter gældende regler i planloven træffes afgørelser om dispensation på baggrund af konkrete ansøgninger og i overensstemmelse med lovens krav om offentlighed og underretning, jf. planlovens § 20. Ansøgere og andre klageberettigede kan påklage afgørelsen efter § 58, stk. 1, nr. 4, om retlige spørgsmål.

Der er ikke hjemmel i gældende regler til at meddele generelle dispensationer, dvs. dispensationer, der gælder flere ejendomme inden for en lokalplan, for hvilke der ikke er ansøgt om dispensation.

Efter gældende regler skal kommunen gennemføre naboorientering og sagsbehandling i hvert enkelt tilfælde, uanset om der i et område gentagne gange dispenseres til den samme ændring.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune på baggrund af en konkret ansøgning kan træffe afgørelse om dispensation, som samtidig vil gælde for andre ejendomme, selv om der ikke er ansøgt om dispensation for disse ejendomme.

Den foreslåede bestemmelse er udformet således, at der ikke ved forsøget sker ændring i de gældende regler om, at en dispensation ikke må stride mod principperne i den pågældende lokalplan, ligesom øvrige krav til meddelelse af dispensationer i planlovens § 19 skal være opfyldt også i afgørelser, der vedrører flere ejendomme, i forbindelse med frikommuneforsøget.

Når afgørelsen er endelig, dvs. efter at klagefristen er udløbet, eller Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse, vil også disse ejendomme kunne udnytte dispensationen med det samme. De skal ikke søge konkret dispensation og afvente sagsbehandling og klage. Til gengæld er det nødvendigt, at disse ejere inden for den 4 ugers klagefrist tager stilling til, om de vil påklage afgørelsen, selvom de endnu ikke har besluttet, om de vil gøre brug af dispensationen.

Den foreslåede bestemmelse afskærer ikke ejere fra at ansøge om konkret dispensation efter de almindelige regler, hvis en nuværende eller senere ejer på et senere tidspunkt har andre ønsker om dispensation.

Efter planlovens § 56 skal en afgørelse om dispensation udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt. I den foreslåede bestemmelse skal 3 års fristen beregnes fra frikommuneforsøgets afslutning, jf. forslagens § 1, således at der er klarhed over løbetiden for disse særlige dispensationer, der er meddelt som led i frikommuneforsøg. Ved udløbet af fristen bortfalder dispensationen for ejendomme, der ikke har udnyttet eller kun udnyttet den delvist. Det vil fremgå af miljøministerens forsøgsgodkendelse, at fristen skal fremgå af de pågældende afgørelser.

De generelle dispensationer har karakter af planlægning i den periode, de er gældende. Derfor vil det af hensyn til offentlighedens mulighed for at få kendskab til meddelte dispensationer være et vilkår i forsøgsgodkendelsen, at kommunalbestyrelsen i frikommunen indberetter dispensationer til plansystem.dk ligesom lokalplaner. Alle planer skal indberettes til det digitale register PlansystemDK, jf. cirkulære nr. 68 af 6. september 2006. Systemet er oprettet med hjemmel i planlovens §§ 31 a og 54 b.

Da dispensationer efter den foreslåede bestemmelse ikke meddeles på baggrund af en konkret ansøgning vedrørende de enkelte ejendomme, følger det heraf, at der ikke kan stilles konkrete betingelser til sådanne dispensationer efter planlovens § 55 eller ske tinglysning heraf.

Til § 18

Efter de gældende regler i planloven må kommunalbestyrelsen ikke tilvejebringe en lokalplan, der strider mod kommuneplanen, jf. planlovens § 13, stk. 1, nr. 1.

Planlovens rammestyringsprincip er udtryk for en rangordning af planer, og at den mere detaljerede planlægning indholdsmæssigt er begrænset af rammerne i den overordnede, sammenfattende planlægning. En lokalplan skal derfor være i overensstemmelse med den overordnede plan, kommuneplanen.

Efter gældende regler skal et lokalplanforslag, der ikke er i overensstemmelse med kommuneplanen, ledsages af et kommuneplantillæg. De to planforslag kører parallelt gennem offentlighedsfasen og vedtages samtidigt. Det er tilfældet for mange lokalplaner.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan udarbejde lokalplaner, der indeholder mindre fravigelser af kommuneplanens rammebestemmelser uden kommuneplantillæg, når der er tale om mindre

justeringer eller ændringer af underordnet betydning, af teknisk og/eller bagatelmæssig art af f.eks. bebyggelsesregulerende bestemmelser, bebyggelsesprocent og højde.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke blive anvendt til at godkende forsøg med vedtagelse af lokalplaner, der indeholder ændringer af lokalplaners formål og anvendelsesbestemmelser, der strider mod kommuneplanens rammebestemmelser.

Miljøministerens godkendelse af forsøg vil f.eks. indeholde vilkår om, at kommuneplanen revideres ved forsøgets afslutning i overensstemmelse med de ændringer, der er tilladt gennem lokalplanlægningen.

I bestemmelsens stk. 2 forslås det, at frikommuneforsøg ikke kan godkendes, hvis de er i strid med lokalplanens formål og anvendelsesbestemmelse. Dette svarer til planlovens regler om dispensation i § 19.

Til § 19

Efter planlovens § 5 p, stk. 3, kan bruttoetagearealet til butiksformål som udgangspunkt ikke udvides i et aflastningsområde, fordi en øget adgang til placering af butikker uden for bymidten som tendens reducerer muligheden for forsat at opretholde en varieret butiksforsyning i de mindre byer i oplandet. Ved aflastningsområder forstås områder med detailhandel uden for bymidten og bydelscentre.

Efter de gældende regler i planlovens § 5 p er der dog visse muligheder for at udvide de eksisterende aflastningsområder til store butikker over 2000 m², idet der efter § 5 p, stk. 4, er mulighed for at udvide eksisterende aflastningsområder i byer med mere end 27.000 indbyggere til store udvalgswarebutikker, hvis der redegøres for, at placeringen af butikken ikke er mulig i bymidten.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune kan planlægge for en udvidelse af det eksisterende aflastningsområdet ved Holstebrovej for så vidt angår afgrænsningen og det maksimale bruttoetageareal til butiksformål i aflastningsområdet.

Den foreslåede bestemmelse kan sammen med den foreslåede § 20 være med til at belyse potentialet for at fremme vækst ved lokalt forankret detailhandel inden for friere rammer. Forsøg efter de foreslåede §§ 19 og 20 vil indebære irreversible konsekvenser samt kunne medføre negative, konkurrenceforvridende konsekvenser for omgivende byer og nabokommuner. Den foreslåede bestemmelse er bl.a. på denne baggrund afgrænset til alene at finde anvendelse for den kommune, der har ansøgt om forsøget, dvs. Viborg Kommune.

Fravigelsen af reglen i planlovens § 5 p, stk. 3 og 4, gælder således alene for aflastningsområdet ved Holstebrovej i Viborg Kommune.

Til § 20

Efter planlovens § 5 q må der i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder ikke fastsættes butiksstørrelser, der overstiger 2.000 m² bruttoetageareal for udvalgswarebutikker. I planlovens § 5 q, stk. 2 og stk. 3 gives der hjemmel til hvert 4. år at planlægge for henholdsvis tre større udvalgswarebutikker i bymidten og i aflastningsområdet i byer med over 27.000 indbyggere samt en udvalgswarebutik over 2.000 m² i en by med over 3.000 indbyggere.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune kan planlægge for flere store udvalgsbutikker i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder, dvs. med et bruttoetageareal på over 2000m², end det er muligt efter gældende regler.

Bestemmelsen gælder alene for planlægning i Viborg Kommune, jf. bemærkningerne til forslaget § 19.

Til § 21

Den foreslåede bestemmelse indeholder en særlig godkendelsesprocedure for forsøg efter §§ 19 og 20. Proceduren har baggrund i de særligt vidtgående forsøg, som disse bestemmelser giver kommunalbestyrelsen i Viborg Kommune mulighed for at ansøge miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren om at godkende. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 19.

Efter det foreslåede stk. 1 skal Viborg Kommune, for at såvel høringsparterne som ministrene kan vurdere forsøgets reelle indhold, udarbejde en samlet konkret forsøgsbeskrivelse for §§ 19 og 20. For § 19, skal der udarbejdes et forsøgsforslag med angivelse af henholdsvis hvor stort aflastningsområdet ved Holstebrovej skal være med hensyn til afgrænsningen af området og det maksimale bruttoetageareal og for § 20 skal der udarbejdes et forsøgsforslag med angivelse af, hvor mange og hvor store udvalgswarebutikker over 2000 m², der planlægges for samt deres lokalisering. I redegørelsen skal tillige indgå en vurdering af konsekvenserne for detailhandlen i bymidten, oplandsbyer og nabokommuner.

For at sikre bl.a. nabokommunernes inddragelse indebærer det foreslåede stk. 2, at redegørelsen efter stk. 1 skal undergives mindst en 8 ugers høring. Nabokommunerne er endvidere efter det foreslåede stk. 3 sikret, at deres eventuelle indsigelser undergives en særlig behandling.

Efter de foreslåede stk. 3 og 4 kan miljøministeren og økonomi- og indenrigsministeren, uanset om der er fremkommet indsigelser fra nabokommuner, og uanset om der er opnået enighed mellem Viborg Kommune og den relevante nabokommune, efter kommunalbestyrelsen i Viborg Kommunes behandling af de øvrige høringssvar beslutte om forsøget kan iværksættes, om en godkendelse forudsætter ændringer af det konkrete forsøg, eller om forsøget skal afvises.

Til § 22

Efter det foreslåede stk. 1 skal lokalplaner og kommuneplantillæg, der har som formål at udmønte frikommuneforsøg efter §§ 19 og 20, gennemføres efter de almindelige regler om planers tilvejebringelse og vedtagelse i planloven. Planerne må endvidere ikke regulere andre forhold end dem, der er nødvendige for at realisere de forsøg, der er omfattet af forsøgsgodkendelsen efter § 21.

Det foreslåede stk. 2 skyldes, at kommunalbestyrelserne i nabokommunerne allerede har mulighed for at gøre indsigelse i forbindelse med forsøgsgodkendelsen, jf. § 21.

Lokalplaner, der er gennemført efter stk. 1, bortfalder efter det foreslåede stk. 3, hvis de ikke er udnyttet senest et år efter frikommuneforsøgets afslutning. Er planen alene udnyttet delvist, bortfalder de dele, der ikke er udnyttet. Ved udnyttet forstås, at der ikke er givet en byggetilladelse til det planlagte projekt eller dele heraf.

Til § 23

Efter gældende regler i planlovens § 19 kan kommunalbestyrelsen dispensere fra en lokalplan, hvis dispensationen ikke er i strid med principperne i planen, som omfattet af formåls- og anvendelsesbestemmelsen. Videregående afvigelser kan kun foretages ved tilvejebringelse af en ny lokalplan. Efter planlovens § 24, stk. 3, skal planforslag sendes i høring i 8 uger. Planlovens høringsregler har til formål at inddrage offentligheden, dvs. ejendomsbesiddere, interessenter, investorer og naboer m.fl. i planlægningen for arealanvendelsen i kommunen.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune ved mindre ændringer af en lokalplan kan fravige kravet om mindst 8 ugers frist for indsigelser mod lokalplanforslag i planlovens § 24, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse omfatter forsøg, hvor kommunalbestyrelsen ved offentliggørelse af lokalplanforslag og tilhørende kommuneplantillæg fastsætter enten en høringsfrist på mindst 4 uger eller orientering af parter og naboer med en frist på mindst 14 dage med forudgående offentlig annoncering for

fremsættelse af indsigelser mod lokalplanforslag, der vedrører mindre ændringer af en lokalplan. Annonceringen kan ske digitalt.

Den foreslåede bestemmelse vedrører alene mindre ændringer i en lokalplan. Den foreslåede bestemmelse giver således også mulighed for, at miljøministeren kan godkende forsøg, der giver kommunalbestyrelsen mulighed for at foretage mindre ændringer af en lokalplan, herunder ændringer i lokalplanens formålsbestemmelse, anvendelsesbestemmelse, den planlagte struktur mv., som ellers i medfør af planlovens § 19, stk. 2, kun vil kunne ske ved udarbejdelse af en ny lokalplan. Ved mindre ændringer forstås, at der ikke må foretages ændringer i en lokalplan, der medfører væsentlige ændringer i det bestående miljø, og at projektet ikke er lokalplanpligtigt i sig selv, jf. det foreslåede stk. 2, ligesom lokalplanforslaget skal være i overensstemmelse med kommuneplanen, jf. det foreslåede stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for at undgå, at der udarbejdes en række nye lokalplaner alene på den baggrund, at dette er krævet i planloven, men uden at planerne vil få nogen konsekvens for det pågældende områdes karakter eller miljøprofil.

De lokalplanforslag, der er omfattet af forsøget, vedrører ikke projekter, der i sig selv udløser lokalplanpligt, men hvor en ny lokalplan er nødvendig, fordi ændringen strider mod gældende lokalplan og hvor det ikke kan gennemføres ved en dispensation, da det vil stride mod principperne i en gældende lokalplan.

Lokalplanforslag er omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer (miljøvurderingsloven). I tilfælde, hvor en miljøvurdering er nødvendig i henhold til miljøvurderingsloven, bør lokalplanforslag ikke indgå i forsøg med forkortede høringsfrister, da der her er tale om ændringer, der antages at påvirke miljøet væsentligt, jf. det foreslåede stk. 4.

Til § 24

Efter gældende regler i planloven kan kommunalbestyrelsen dispensere fra en lokalplan, når det ikke strider mod planens formål. Videregående afvigelser kan efter planlovens § 19, stk. 2, kun foretages ved tilvejebringelse af en ny lokalplan.

Efter planlovens § 13, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen tilvejebringe en ny lokalplan, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- og anlægsarbejder mv. Lokalplanen skal være i overensstemmelse med kommuneplanen.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at miljøministeren kan godkende frikommuneforsøg, hvorefter kommunalbestyrelsen i en frikommune kan fravige ovennævnte krav om udarbejdelse af ny lokalplan.

Kommunalbestyrelsen i en frikommune kan med den foreslåede bestemmelse undlade at udarbejde lokalplan og i stedet meddele en konkret tilladelse, der svarer til en landzonetilladelse efter planlovens § 35, hvis der havde været tale om landzone, jf. det foreslåede stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at grænsen for, hvornår der skal tilvejebringes en lokalplan hæves, og der indføres et nyt begreb, en såkaldt "byzonetilladelse". Byzonetilladelsen vil kunne anvendes i tilfælde, hvor det konkrete projekt har en afgrænset udstrækning og i højere grad har karakter af udvidet byggesagsbehandling end egentlig planlægning.

Lokalplanproceduren skal fortsat anvendes ved omfattende projekter, projekter for flere ejendomme, projekter hvor der er behov for at varetage egentlige planlægningsmæssige hensyn og koordinering til anden lovgivning mv., projekter for området med naturbeskyttelse, kystnærhed eller kulturmiljø samt lokalplanpligtige projekter, der kræver tilladelse fra andre myndigheder. Kommunalbestyrelsen vil ligeledes fortsat have mulighed for at kræve en lokalplan ved mindre projekter, hvis dette vurderes at være hensigtsmæssigt.

Byzonetilladelsen vedtages af kommunalbestyrelsen efter en 14 dages offentlig høring af berørte parter, investorer, ejendomsbesiddere og naboer m.fl. med forudgående offentlig annoncering, uden at der udar-

bejdes ny lokalplan. Den foreslåede hjemmel er udformet således, at de pågældende afgørelser træffes efter samme krav om forudgående høring af naboer, lodsejere mv., som det er tilfældet for afgørelser efter planlovens § 35. Der er derfor i stk. 4 også foreslået de samme regler om adgang til at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Herefter kan kommunalbestyrelsen endeligt vedtage en byzonetilladelse med vilkår for det konkrete projekt.

Byzonetilladelsen efter stk. 2 vil, jf. planlovens § 56, bortfalde efter 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år og tilladelsen vil være knyttet til det konkrete projekt.

Ministeren for sundhed og forebyggelses område

Til § 25

Efter den nuværende lovgivning om informeret samtykke til behandling af patienter er det ikke tilladt at indlede eller fortsætte behandling uden patientens informerede, konkrete og aktuelle samtykke, jf. sundhedslovens § 15, stk. 1, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller af lovens §§ 17-19. § 17 omhandler samtykke fra mindreårige patienter, som er fyldt 15 år.

Det følger af forældreansvarslovens § 2, at forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. Det er med andre ord forældremyndighedens indehaver, som giver samtykke til behandling af børn under 15 år, jf. sundhedslovens § 15, jf. § 14, herunder også behandling – uanset karakter og alvorlighed – af børn i den kommunale børnetandpleje.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at ministeren for sundhed og forebyggelse kan godkende forsøg, der i forhold til behandlinger i børnetandplejen, der betragtes som mindre indgribende, fraviger reglerne i § 15 i sundhedsloven om informeret samtykke. Behandlinger i børnetandplejen, der betragtes som mindre indgribende, vil f.eks. være at indkalde børn i klassen, foretage undersøgelser, dog uden brug af røntgen, foretage afpudsning, tandrensning og mundhygiejneinstruktion uden at indhente forudgående, udtrykkeligt samtykke samt at foretage fluorbehandlinger af børn på baggrund af et generelt, udtrykkeligt samtykke. Det generelle, udtrykkelige samtykke skal hvile på fyldestgørende generel information af forældrene.

Den foreslåede bestemmelse vil således ikke blive anvendt til at godkende forsøg, hvorefter de gældende krav til konkret, aktuelt og informeret samtykke fraviges i forbindelse med udførelse af for eksempel fyldninger, bedøvelse, lakering og undersøgelser med brug af røntgen.

Der er herved lagt vægt på, at reglerne i sundhedsloven om informeret samtykke fastslår patienternes selvbestemmelsesret, og at reglerne medvirker til at sikre, at forældremyndighedsindehavere får tilstrækkeligt grundlag for at følge med i deres barns tandplejemæssige forhold. Ved at tillade forsøg som beskrevet er det opfattelsen, at forældremyndighedsindehavere ikke afskæres fra kendskab til behandling af deres barns tænder på en måde, der udgør en uhensigtsmæssig begrænsning i grundlaget for at følge med i deres barn tandplejemæssige forhold.

Til § 26

Ifølge sundhedslovens § 141, stk. 5, skal behandling og rådgivning for alkoholmisbrug ydes anonymt, hvis alkoholmisbrugeren ønsker det. Reglen fortolkes således, at man har ret til anonym alkoholbehandling på et offentligt ejet alkoholambulatorium eller et privat ejet ambulatorium, som er en del af en eller flere kommuners tilbud om alkoholbehandling.

I modsætning hertil gælder for stofmisbrugere, at der skal foreligge en bevilling af ambulant behandling, inden behandling kan iværksættes af en ekstern leverandør i henhold til sundhedslovens § 142.

Den foreslåede bestemmelse giver ministeren for sundhed og forebyggelse mulighed for at godkende

frikommuneforsøg, hvorefter borgere ikke har ret til anonym alkoholbehandling og rådgivning, selvom den enkelte borger måtte ønske det.

Med bestemmelsen gives således mulighed for at ligestille borgere med misbrugsproblemer, og at frikommunen får indflydelse på valg og bevilling af ambulant alkoholbehandling på samme måde som med bevilling af ambulant behandling til stofmisbrugere. Derved får frikommunen mulighed for at tilbyde en mere helhedsorienteret indsats for borgere med særlige komplekse problemstillinger, at følge borgeren i forhold til behandlingens effekt samt sikre, at behandlingstilbud fra leverandører kvalificeres.

Skatteministerens område

Til § 27

Ifølge registreringsafgiftsloven er busser, der anvendes af plejehjem, ældrecentre og lignende institutioner til befordring af egne beboere eller hjemmeboende ældre, der er visiteret til aktiviteter på institutionen for at få vedligeholdt deres fysiske eller psykiske færdigheder, fritaget for afgift. Busserne skal utvivlsomt være konstrueret og indrettet til befordring af mere end 9 personer og ikke have andet formål end personbefordring, men reduceret sædeantal er tilladt. Det er eksempelvis ikke tilladt at anvende bussen alene til befordring af personalet i tilknytning til eksterne kurser, møder og lignende samt til indkøb og varetransport.

Med den foreslåede bestemmelse får skatteministeren mulighed for at godkende, at busser ikke nødvendigvis behøver at tilhøre en konkret institution, men at flere institutioner skal kunne gå sammen om at købe eller lease et antal busser. Der kan således godt forsøgsvist være et eller flere plejehjem, ældrecentre og lignende institutioner, der i fællesskab køber eller leaser et antal busser til befordring af beboere eller hjemmeboende ældre, der er visiteret til aktiviteter på forskellige institutioner.

Den foreslåede bestemmelse giver endvidere mulighed for at godkende forsøg, hvor busserne bruges også til andre formål end befordring af egne beboere eller hjemmeboende ældre, der er visiteret til aktiviteter på institutionen for at få vedligeholdt deres fysiske eller psykiske færdigheder, uden at det medfører registreringsafgift, når denne kørsel kan siges at være af interesse for institutionen. Bestemmelsen omfatter ikke kørsel for andre end dem, der er tilknyttet de omfattede institutioner, da dette ellers vil kunne skabe en uheldig konkurrenceforvridning i forhold til de private virksomheder, der leverer kørselsydelser til det offentlige.

Det henstilles til de frikommuner, der får godkendt forsøg efter bestemmelsen, at busserne ikke nedstoles i videre omfang end nødvendigt af hensyn til kørsel med f.eks. kørestolsbrugere. Bestemmelsen etableres således ikke som et forsøg med reglen om, at føreren af køretøjer indrettet til befordring af mere end 9 personer, skal have et såkaldt »stort kørekort«.

Social- og integrationsministerens område

Til § 28

Lov om social service (serviceloven) indeholder ikke hjemmel til, at kommunerne kan tilbyde tilkøbsydelser, som ligger ud over de behovsbestemte ydelser, som kommunen er forpligtet til at tilbyde efter serviceloven.

Almindelige retsgrundsætninger om kommunernes opgavevaretagelse (de såkaldte kommunalfuldmagtsregler) finder anvendelse i tilfælde, hvor den skrevne lovgivning ikke udtømmende regulerer, dvs. enten hjemler eller udelukker, kommunernes mulighed for at påtage sig opgaver. Kommuner kan efter kommunalfuldmagtsreglerne som udgangspunkt ikke uden udtrykkelig hjemmel drive handel, håndværk eller industri. Kommuner kan heller ikke uden udtrykkelig hjemmel tildele ydelser – gratis eller mod en vis brugerbetaling – til enkeltpersoner, der er afgrænset efter økonomiske eller andre sociale kriteri-

er. Dette gælder også i det begrænsede omfang, en kommune ud fra overkapacitetsbetragtninger eller som accessorisk virksomhed lovligt kan varetage opgaver, der i øvrigt ikke er kommunale.

Den foreslåede bestemmelse giver social- og integrationsministeren mulighed for at godkende forsøg efter ansøgning fra kommunalbestyrelserne i frikommunerne, hvorefter kommunalbestyrelsen kan tilbyde de borgere, der er visiteret til ydelser efter servicelovens § 83, jf. §§ 88-90, tilkøbsydelser, som disse borgere mod betaling kan vælge at gøre brug af.

Der skal være tale om ydelser, som ligger ud over de behovsbestemte ydelser, som kommunen er forpligtet til at tilbyde den enkelte borger efter serviceloven eller anden lovgivning, eksempelvis sundhedsloven. De tilkøbsydelser, som borgerne tilbydes mod betaling, må dermed ikke erstatte de ydelser, borgeren ellers ville være berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning.

Frikommunerne får med forslaget mulighed for forsøg med at tilbyde tilkøbsydelser på et område, hvor der kan være private leverandører af tilsvarende ydelser eller private leverandører, der ønsker at tilbyde disse ydelser.

De tilkøbsydelser, frikommunerne efter godkendelse kan tilbyde, vedrører både såkaldt merkøb og tillægskøb. Merkøb omfatter køb af mere af en kerneydelse end det, som borgeren i forvejen er visiteret til af kommunen (eksempelvis mere praktisk hjælp i hjemmet). Tillægskøb omfatter køb af ydelser, der ligger ud over den kerneydelse, borgeren er visiteret til af kommunen (eksempelvis mad til gæster hos den kommunale madserviceordning).

Efter det foreslåede stk. 2 er det blandt andet en forudsætning for en forsøgsgodkendelse fra social- og integrationsministeren, at kommunalbestyrelsen i frikommunen i ansøgningen om at udføre forsøg nærmere redegør for, hvorledes følgende principper overholdes ved tilrettelæggelsen af ordningen:

- a. Prisen på tilkøbsydelsen skal afspejle de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at producere og levere tilkøbsydelsen.
- b. Konkurrenceforvridende effekter og krydssubsidiering må ikke forekomme.
- c. Kommunalbestyrelsen må ikke opnå en økonomisk fortjeneste på tilkøbsydelser eller opkræve en lavere pris, end omkostningerne til produktion og levering af tilkøbsydelserne kan begrunde.
- d. Tilkøbsydelser er ydelser, som ikke må erstatte de ydelser, borgeren ellers ville være berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning.

Formålet med principperne i stk. 2, litra a) – c), er at sikre, at borgere, der benytter tilbuddet om tilkøbsydelser, ikke betaler mere end omkostningerne kan begrunde. Formålet med principperne i stk. 2, litra a) - c) er også at sikre, at skattefinansierede midler ikke medvirker til at holde prisen på tilkøbsydelser nede, således at konkurrenceforvridende effekter og krydssubsidiering som følge af udbuddet af tilkøbsydelser undgås. Det er således kommunalbestyrelsens pligt at sikre, at konkurrenceforvridende virkninger og krydssubsidiering som følge af udbuddet af tilkøbsydelser undgås.

For at sikre, at borgerens pris for tilkøbsydelsen afspejler de omkostninger, der kan henføres til kommunalbestyrelsens produktion og levering af tilkøbsydelsen, skal prisen for tilkøbsydelsen fastsættes på baggrund af frikommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved at udbyde de enkelte tilkøbsydelser. Det vil sige kommunalbestyrelsens omkostninger til tilkøbsydelsen under ét.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger inkluderer normalt både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år.

Der kan her henvises til Vejledningen om omkostningskalkulationer, der kan findes i Budget og regnskabssystemet for kommuner (bekendtgørelse nr. 30 af 10. januar 2012).

Prisen fastsættes inklusiv udgifter til moms. For så vidt angår tilkøbsydelser, der anses for momspligtig

virksomhed, medfører det, at den normale salgsmoms (25 pct.) skal medregnes ved prisfastsættelsen. For så vidt angår tilkøbsydelse, der anses for momsfrataget virksomhed, medfører det, at de indirekte udgifter til moms skal medregnes i prisfastsættelsen.

Tilkøbsydelse, som kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at udbyde, vil ikke være omfattet af den kommunale og regionale momsrefusionsordning. Økonomi- og indenrigsministeren vil derfor foretage de nødvendige ændringer i bekendtgørelse nr. 1193 af 13. december 2011 om momsrefusionsordning for kommuner og regioner med henblik på at undtage tilkøbsydelse fra adgangen til momsrefusion. Såfremt tilkøbsydelse ikke blev undtaget fra momsrefusionsordningen ville dette medføre, at kommunalbestyrelsen i frikommunen kunne afløfte udgifter til moms på de ydelser, som de efter principperne i stk. 2, litra a), skal prisfastsætte inklusiv udgifter til moms. I det omfang udbuddet af tilkøbsydelse er omfattet af Skatteministeriets momslovgivning, vil kommunalbestyrelsen i frikommunerne skulle overholde disse regler, jf. herved bekendtgørelsens § 1, stk. 1, 1. pkt.

Hvis prisen for tilkøbsydelse fastsættes i henhold til det oven for anførte, må risikoen for konkurrenceforvridende effekter og krydssubsidiering i vidt omfang antages at være imødegået, jf. stk. 2, litra c).

Konkurrenceforvridende effekter kan især opstå i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke løbende sikrer sig, at der er fuld omkostningsdækning for de tilkøbsydelse, som den kommunale virksomhed tilbyder, eller hvis den kommunale virksomhed har en fortrinsstilling frem for private virksomheder, eksempelvis med hensyn til oplysninger om og adgang til de borgere, som er potentielle købere af tilkøbsydelse.

Kommunalbestyrelserne i frikommunerne skal være opmærksomme på disse konkurrenceforvridende effekter både i forhold til allerede etablerede leverandører, og i forhold til, at det ikke afholder private leverandører fra at gå ind på markedet.

Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at der kontinuerligt er fuld dækning for samtlige direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med en tilkøbsydelse, og at private leverandører har lige adgang til at tilbyde borgerne disse ydelser.

Hvis en kommunal ordning med tilkøbsydelse alligevel fører til konkurrenceforvridning, kan forholdet være omfattet af konkurrencelovens forbud mod konkurrenceforvridende støtte. Ifølge konkurrencelovens § 14 påser Konkurrencerådet overholdelse af konkurrenceloven, herunder lovens regler om konkurrenceforvridende offentlig støtte i konkurrencelovens § 11 a, og rådet kan blandt andet behandle en sag på baggrund af en fremsendt klage. Klage over eventuel overtrædelse af konkurrenceloven kan indgives af enhver.

Kommunalbestyrelsen skal som led i ansøgningen om godkendelse af forsøg med tilkøbsydelse oplyse, hvorledes fastsættelsen af prisen for tilkøbsydelse finder sted første gang. Kommunalbestyrelsen skal justere prisen fremadrettet, hvis kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er misforhold mellem prisen og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Formålet med princippet i stk. 2, litra d, er, at tilkøbsydelse ikke erstatter ydelser, som borgeren er berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning, eksempelvis sundhedsloven.

Herudover kan der som eksempel på andre forudsætninger for en forsøgsgodkendelse nævnes, at eksempelvis målgruppe for forsøget er præciseret, og at forsøget i øvrigt er klart beskrevet.

Økonomi- og indenrigsministerens område

Til § 29

Kommunerne har efter lov nr. 490 af 7. juni 2006 om kommuners og regioners anvendelse af fast ejendom og løsøre til brug for reklamering for andre mulighed for sådan anvendelse af fast ejendom og

løsøre. Kommuners elektroniske medier, f.eks. kommunale hjemmesider, er ikke omfattet af loven og kan således efter gældende ret ikke anvendes til brug for reklamering for andre.

Den foreslåede bestemmelse giver frikommunerne mulighed for sådan anvendelse af elektroniske medier, og indebærer, at frikommuners aftaler om anvendelse af elektroniske medier til brug for reklamering for andre, der i øvrigt er i overensstemmelse med markedsføringsloven og anden lovgivning, vil være lovlige.

Forslaget bygger på tillid til, at kommunalbestyrelsen i en frikommune vil være bedst egnet til at træffe beslutning om, hvorvidt den adgang, kommunalbestyrelserne får til at anvende elektroniske medier til brug for reklamering for andre, skal benyttes, og i den forbindelse foretage den fornødne afvejning af på den ene side hensynet til neutralitet og saglighed og på den anden side hensynet til at skaffe sig supplerende finansiering. Kommunalbestyrelsen vil kunne opstille lovlige betingelser for anvendelse af elektroniske medier til brug for reklamering for andre.

Ved reklamering forstås enhver form for kommunikation til en ubestemt flerhed af personer med det formål at gøre opmærksom på et produkt eller en tjenesteydelse for at få folk til at købe det pågældende produkt eller den pågældende tjenesteydelse. Enhver form for reklame for et produkt eller en ydelse er således omfattet, uanset om kommunen har modtaget gaver fra den, der reklameres for.

Den foreslåede bestemmelse gælder alene for frikommuners anvendelse af elektroniske medier til brug for reklamering for andre. Frikommuners anvendelse af elektroniske medier forudsætter, at kommunen har privatretlig adgang til at anvende disse til reklamering.

Den foreslåede bestemmelse regulerer alene frikommuners anvendelse af elektroniske medier til brug for reklamering for andre. Frikommuners adgang til at gøre opmærksom på kommunens navn og eksistens, eksempelvis ved indgåelse af sponsoraftaler med sportsklubber på markedsvilkår, berøres ikke af lovforslaget.

Frikommunerne kan efter den foreslåede bestemmelse kun anvende elektroniske medier til reklamering for andre, såfremt reklameringen er i overensstemmelse med markedsføringsloven og anden lovgivning. Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen – i overensstemmelse med hvad der gælder efter § 2 i lov om kommuners og regioners anvendelse af fast ejendom og løsøre til brug for reklamering for andre – i forbindelse med den påtænkte anvendelse af det elektroniske medie er forpligtet til at iagttage anden lovgivning, herunder f.eks. markedsføringsloven, lov om forbud mod tobaksreklamer og lov om etnisk ligebehandling. Eksempelvis følger det af markedsføringslovens § 8, stk. 1, at markedsføring rettet mod børn og unge skal være udformet med særlig hensyntagen til børn og unges naturlige godtroenhed og manglende erfaring og kritiske sans, som bevirker, at de er lette at påvirke og nemme at præge. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 2 i lov om kommuners og regioners anvendelse af fast ejendom og løsøre til brug for reklamering for andre (lovforslag L 2005/136), herunder de anførte eksempler på lovgivning, som frikommuner skal iagttage i forbindelse med anvendelsen af elektroniske medier til brug for reklamering for andre.

Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at iagttage sådan lovgivning gælder uanset, om lovgivningen retter sig mod den private, der opsætter reklamen. Kommunalbestyrelsen kan lade det indgå som kontraktvilkår i den aftale, der ligger til grund for anvendelsen af det elektroniske medie, at reklameringen ikke må være i strid med eksempelvis markedsføringsloven, således at aftalen kan opsiges i tilfælde af, at reklameringen viser sig at være i strid hermed. Det bemærkes, at indgåelse af et sådant kontraktvilkår ikke fritager kommunalbestyrelsen fra forpligtelsen til at sikre, at reklameringen ikke er i strid med lovgivningen.

Den offentligretlige grundsætning om saglighed i forvaltningen indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen i forbindelse med indgåelse af aftaler om anvendelse af elektroniske medier til brug for reklamering for andre ikke må varetage usaglige hensyn. Det indebærer f.eks., at en kommunalbestyrelse ikke lovligt

kan betinge indgåelse af en aftale om f.eks. levering af mad til ældre i kommunen af, at leverandøren køber reklameplads f.eks. på en kommunal hjemmeside.

Tilsynet med overholdelsen af den øvrige lovgivning, som kommunalbestyrelsen skal iagttage, varetages af forskellige myndigheder. Eksempelvis påser Forbrugerombudsmanden overholdelsen af markedsføringsloven. Såfremt Forbrugerombudsmanden har tilkendegivet, at en bestemt reklamering er i strid med markedsføringsloven, må kommunalbestyrelserne ikke lade den pågældende reklamering foretage. Kommunalbestyrelsernes overholdelse af reglerne i dette lovforslag – der særligt gælder for offentlige myndigheder – er omfattet af det almindelige kommunale tilsyn.

Bestemmelsen i det foreslåede 1. pkt. finder anvendelse, med mindre andet er bestemt i anden lovgivning, jf. det foreslåede 2. pkt. Dette indebærer, at bestemmelsen i det foreslåede 1. pkt. viger for eventuel anden lovgivning. Spørgsmålet om bl.a. betaling for den påtænkte reklamering vil i givet fald skulle afgøres i overensstemmelse med den pågældende lovgivning.

Bestemmelsen i den foreslåede stk. 2 indebærer, at kommunalbestyrelsen skal opkræve markedspris for ydelser omfattet af den foreslåede stk. 1. Dette er tilsvarende et krav efter lov om kommuners og regioners anvendelse af fast ejendom og løsøre til brug for reklamering for andre.

Markedsprisen er den højst opnåelige pris i handel og vandel. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse udfolde rimelige bestræbelser med henblik på fastsættelse af markedsprisen. Med henblik på at undersøge, hvad der må anses for at være markedsprisen, kan kommunen f. eks. konsultere et reklamefirma eller foretage undersøgelser af prisniveau for andre tilsvarende reklameydelser.

Afgørelsen af, hvad der er markedspris for en sådan aftale om reklamering for andre, vil ofte bero på et skøn. Dette skøn kan være meget vanskeligt at foretage. Der må derfor tilkomme kommunalbestyrelsen en vis margin.

Kapitel 4

Til § 30

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2012.

Lovforslaget vil først få retsvirkning i forhold til enkelte borgere m.fl. i de udvalgte frikommuner, når kommunalbestyrelsen i frikommunen har truffet beslutning om at iværksætte et forsøg. Hvis iværksættelsen af et forsøg forudsætter godkendelse af vedkommende minister, vil forsøget først få retsvirkning i forhold til kommunens borgere, når ministerens godkendelse foreligger.

Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt grundlag for evalueringen af de forsøg, kommunalbestyrelserne i frikommunerne træffer beslutning om at iværksætte, kan kommunalbestyrelserne alene frem til den 31. december 2013 træffe beslutning om at iværksætte forsøg efter loven, jf. det foreslåede stk. 2. Dermed vil der være mulighed for, at forsøg i frikommuneregi kan løbe i mindst to år.

I forhold til forsøgshjemler med krav om, at den relevante ressortminister godkender en ansøgning om forsøg, betragtes forsøg efter bestemmelsen som iværksat, når kommunalbestyrelsen i frikommunen træffer beslutning om at indsende ansøgning til den relevante ressortminister. Ved forsøgshjemler uden krav om forudgående godkendelse af den relevante ressortminister betragtes forsøg efter bestemmelsen som iværksat, når kommunalbestyrelsen i frikommunen træffer beslutning om at udføre forsøget.

Kapitel 5

Til § 31

Til nr. 1

Den foreslåede bestemmelse sikrer, at kommunalbestyrelsen i en frikommune kan stille samme krav til, at kommunalbestyrelsen kan kræve udgifterne til tilvejebringelse af kommuneplantillægget betalt, som det er tilfældet som for lokalplaner. Der henvises til lovforslagets § 16.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelse i forslaget § 16 nødvendiggør en konsekvensændring af planlovens § 34, der sikrer, at arealer, der som led i godkendte frikommuneforsøg er overført til byzone eller sommerhusområde uden forudgående lokalplan, opretholder status også efter at forsøgsperioden er afsluttet.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 31

Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 937 af 24. september 2009, som senest ændret ved lov nr. 1273 af 21. december 2011.

§ 13.

Stk. 4. Når ejeren ønsker et areal overført fra landzone til byzone med henblik på udførelse af et bygge- eller anlægsarbejde, kan kommunalbestyrelsen forlange, at ejeren af arealet stiller en af kommunen godkendt sikkerhed for, at kommunen, hvis arbejdet ikke udføres, kan få dækket udgifterne til tilvejebringelse af lokalplan og kommuneplantillæg samt, medmindre ejeren fraskriver sig retten til at forlange arealet overtaget af kommunen efter § 47 A, udgifterne til overtagelse af arealet efter § 47 A. Udgifterne til lokalplanarbejdet kan kræves betalt, hvis bygge- eller anlægsarbejdet ikke er påbegyndt inden 4 år efter, at arealet er overført til byzone.

§ 34. ...

Stk. 2. Byzoner er

4) områder, som i en lokalplan er overført til byzone.

Stk. 3. Sommerhusområder er

2) områder, som i en lokalplan er overført til sommerhusområde.

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 937 af 24. september 2009, som bl.a. er ændret ved lov nr. 424 af 10. maj 2011, foretages følgende ændring:

1. I § 13 indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:

»Stk. 7. For områder, der som led i frikommuneforsøg overføres til byzone eller sommerhusområde uden lokalplan, kan kommunalbestyrelsen under tilsvarende omstændigheder som nævnt i stk. 4, 2. pkt., forlange udgifterne for tilvejebringelse af kommuneplantillægget betalt.«

2. I § 34 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Arealer, der som led i frikommuneforsøg i henhold til § 16 i lov om frikommuner er overført til byzone eller sommerhusområde, forbliver byzone eller sommerhusområde også efter forsøgsperiodens udløb.«